

II

(Muut kuin lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

PÄÄTÖKSET

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 20 päivänä joulukuuta 2011,

valtioneusta C 25/08 (ex NN 23/08), jonka Ranskan tasavalta on toteuttanut France Télécomin hyväksi sen palveluksessa olevien valtion virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistamiseksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2012) 9403)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2012/540/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ⁽¹⁾,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan ⁽²⁾,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽³⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Komissio sai 4 päivänä lokakuuta 2002 päivätyllä kantelulla, jota täydennettiin 16 päivänä tammikuuta 2003, tietoonsa väitteet, joiden mukaan Ranskan tasavalta olisi toteuttanut France Télécomin hyväksi tukitoimenpiteen, jolla olisi osittain vähennetty sen taloudellisia kustannuksia, erityisesti eläkerahoitukseen liittyviä kustannuksia. Ranskan tasavalta välitti 17 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyllä kirjeellä komissiolle tiedot, joita tämä oli pyytänyt kantelun osalta.
- (2) Kantelijat toimittivat 2 päivänä huhtikuuta 2004 ja 24 päivänä helmikuuta 2006 päivätyillä kirjeillä lisätietoja kantelusta.
- (3) Komissio ilmoitti Ranskan tasavallalle 20 päivänä toukokuuta 2008 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljem-

pänä 'SEUT-sopimus', 108 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu menettely kyseisestä tuesta.

- (4) Ranskan tasavalta esitti huomautuksensa 18 päivänä heinäkuuta 2008.
- (5) Komission päätös menettelyn aloittamisesta julkaistiin *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽⁴⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä tuesta.
- (6) Komissio vastaanotti 22 päivänä syyskuuta 2008 huomautuksia France Télécomilta, ja määräajan jatkamisen jälkeen se vastaanotti huomautuksia 1 päivänä lokakuuta 2008 kantelijoilta ja 16 päivänä lokakuuta 2008 eräältä teleoperaattorilta. Komissio toimitti huomautukset Ranskan tasavallalle ja antoi sille mahdollisuuden kommentoida niitä. Komissio vastaanotti Ranskan tasavallan huomautukset 13 päivänä helmikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä.
- (7) France Télécom esitti huomautuksensa 16 päivänä helmikuuta 2009 ja kiinnitti komission huomion unionin yleisen tuomioistuimen 28 päivänä marraskuuta 2008 antamaan tuomioon ⁽⁵⁾, joka France Télécomin mukaan vahvistaa sen väitteet. Johdanto-osan 6 kappaleessa mainittu teleoperaattori toimitti 14 päivänä toukokuuta 2009 lisätietoja menettelyn aikana tekemiensä huomautusten osalta ja viittasi komission 11 päivänä helmikuuta 2009 tekemään päätökseen ⁽⁶⁾, joka teleoperaattorin mukaan vahvistaa sen huomautukset.

⁽¹⁾ Joulukuun 1 päivänä 2009 EY:n perustamissopimuksen 87 artiklasta on tullut Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 107 artikla ja perustamissopimuksen 88 artiklasta SEUT-sopimuksen 108 artikla. Kyseiset kaksi määräyskokonaisuutta ovat asiasisällöltään samanlaiset. Viittauksia SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan on tässä päätöksessä pidettävä soveltuvin osin viittauksina perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan.

⁽²⁾ EYVL L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽³⁾ EUVL C 213, 21.8.2008, s. 11.

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 3.

⁽⁵⁾ Yhdistetyt asiat T-254/00, T-270/00 ja T-277/00, Hotel Cipriani SpA ym. v. komissio, tuomio 28.11.2008, Kok., s. II-3269.

⁽⁶⁾ Komission päätös 2009/703/EY, tehty 11 päivänä helmikuuta 2009, valtioneusta C 55/07 – valtioneustaus BT plc:lle (EUVL L 242, 15.9.2009, s. 21).

- (8) Komission ja France Télécomin edustajat tapasivat France Télécomin pyynnöstä 17 päivänä joulukuuta 2009, 23 päivänä syyskuuta 2010 ja 12 päivänä lokakuuta 2010. France Télécom toimitti täydentäviä huomautuksia 18 päivänä lokakuuta 2010.
- (9) Ranskan tasavalta toimitti 18 päivänä maaliskuuta 2010 komission pyynnöstä tarkennuksia ja päivityksiä eräisiin alkuperäisissä huomautuksissa esittämiinsä tietoihin ja liitti mukaan yhteenvedon alkuperäisistä huomautuksista.
- (10) Ranskan viranomaiset toimittivat 22 päivänä syyskuuta 2010 komissiolle uusia huomautuksia ja pysyivät kokousta, joka järjestettiin 22 päivänä lokakuuta 2010. Komissio toimitti Ranskan viranomaisille 28 päivänä lokakuuta 2010 päivätyllä kirjeellä kyseisessä kokouksessa mainittuja käytännön tarkennuksia ja France Télécomin täydentävät huomautukset ja kehotti Ranskan tasavaltaa esittämään mahdolliset huomautuksensa. Komissio toimitti 17 päivänä marraskuuta 2010 täydentävät tarkennukset, joita Ranskan viranomaiset olivat pyytäneet huomautustensa laatimiseksi 10 päivänä marraskuuta 2010.
- (11) Ranskan tasavalta toimitti 9 päivänä joulukuuta 2010 päivätyllä ja 24 päivänä kesäkuuta 2011 täydennetyllä kirjeellä täydentävät huomautuksensa, joissa päivitettiin sen alkuperäisissä huomautuksissa esitettyjä tiettyjä tietoja. Ranskan viranomaisten kanssa järjestettiin kokoukset 28 päivänä kesäkuuta ja 4 päivänä heinäkuuta 2011. Uusia huomautuksia on esitetty 7 päivänä lokakuuta 2011.

2. TUEN YKSITYSKOHTAINEN KUVAUS

- (12) Tämän menettelyn kohteena olevat toimenpiteet koostuvat muutoksista, jotka tehtiin vuonna 1996 France Télécom -yrityksen virkamiesasemassa olevan henkilöstön eläkkeiden maksamiseen liittyvään kustannusjärjestelmään. Edellinen järjestelmä laadittiin, kun France Télécom perustettiin vuonna 1990 valtionhallinnosta erillisenä yrityksenä. Käytännössä vuoden 1990 lain nojalla otettiin uudelleen käyttöön aiempi käytäntö France Télécomin sosiaaliturvamaksujen osalta. Vuonna 1996 perustettiin uusi järjestelmä osittain siksi, että France Télécomista tehtiin osakeyhtiö, se listattiin pörssiin ja sen pääomasta avattiin suurempi osuus, ja osittain siksi, että markkinat, joilla se toimi Ranskassa ja muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa, avattiin kokonaan kilpailulle. Vuonna 1996 käyttöön otettu järjestelmä on pääosin edelleen voimassa.

2.1 France Télécomin ja sen henkilökunnan aseman oikeudellinen kehys vuosina 1990–1996

2.1.1 France Télécomin asema ja sen henkilöstön tilanne vuosina 1990–1996

- (13) Heinäkuun 2 päivänä 1990 annetun lain nro 90-568 (jäljempänä 'vuoden 1990 laki')⁽⁷⁾ nojalla France Télé-

omista tehtiin erillinen julkinen operaattori ja oikeushenkilö. Se oli aiemmin posti- ja televiestintäministeriön pääosasto. Saman lain nojalla kyseisen pääosaston palveluihin liittyvä kaikki aineellinen ja aineeton omaisuus siirrettiin kokonaan ja korvauksetta France Télécomille.

- (14) Vuoden 1990 lain 3 pykälässä France Télécomin tehtäväksi annetaan muun muassa i) taata kaikki julkiset kotimaiset ja kansainväliset televiestintäpalvelut, ii) perustaa, kehittää ja hyödyntää näiden palvelujen toimittamiseen tarvittavia julkisia verkkoja ja varmistaa niiden yhteydet ulkomaisiin verkkoihin, iii) toimittaa kaikki muut televiestintäpalvelut, -laitteet ja -verkot sekä perustaa verkkoja, joissa lähetetään radio- tai televisiolähetyspalveluja kaapeliteitse.
- (15) Vuoden 1990 lain 29 pykälän nojalla France Télécomin henkilökuntaan sovelletaan erityisiä henkilöstösääntöjä virkamiesten oikeuksista ja velvollisuuksista annetun lain ja valtion virkamieskuntaa koskevista henkilöstösääntöistä annetun lain nojalla. Vuoden 1990 lain nojalla oli mahdollista ottaa palvelukseen sopimussuhteisia työntekijöitä työehtosopimusjärjestelmän mukaisesti valtion ja yrityksen välillä tehdyllä sopimuksella määritetyissä puitteissa. Sopimuksessa sovittiin kyseisen työvoiman hankinnan määrän ylärajaksi kolme prosenttia.
- (16) Aiemman talousarviokäytännön mukaisesti vuoden 1990 lain 30 pykälässä vahvistettiin henkilökunnan sosiaaliturvaetuuksien rahoitusta koskevan vastuun jakaminen Ranskan valtion ja France Télécomin kesken seuraavasti:

"Posti- ja televiestintäministeriön henkilöstö ja eläkeläiset sekä ne julkisten operaattoreiden työntekijät ja eläkeläiset, joihin sovelletaan valtion virkamiesten yleisiä henkilöstösääntöjä, sekä heidän edunsaajansa saavat sairaus-, vanhempain- ja työkyvyttömyysvakuutuksen luontaisuuksia posti- ja televiestintäalan yleisestä keskinäisestä vakuutusyhtiöstä sosiaaliturvalain III kirjassa ja VII kirjan I osaston II luvussa tarkoitettuun ehdoin. Julkiset operaattorit vastaavat kuitenkin valtion vastuulle L. 712-9 pykälän nojalla kuuluvista maksuista omien virkamiestensä osalta.

Valtio maksaa La Posten ja France Télécomin virkamiehille myönnettyt eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena Ranskan siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain nojalla. Vastineeksi julkisten operaattorien on maksettava valtiolle

- a) virkamiehen palkasta pidätetty määrä, joka vahvistetaan siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain L. 61 pykälässä;

⁽⁷⁾ Laki nro 90-568, annettu 2.7.1990, postin ja televiestinnän julkisen palvelun järjestämisestä, Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 157, 8.7.1990, s. 8069.

b) ylimääräinen osuus, jonka avulla se voi vastata eläkkeellä oleville virkamiehille maksetuista ja maksettavista eläkkeistä johtuvista menoista kokonaisuudessaan.

Julkiset operaattorit vastaavat kokonaisuudessaan kustannuksista, jotka johtuvat sosiaaliturvalain L. 134-1 pykälän soveltamisesta La Posten ja France Télécomin virkamiehiin.

Valtioneuvoston asetuksessa määritetään tarvittaessa näiden säännösten soveltamisedot.”

(17) Vuosina 1991–1996 vuoden 1990 lain 30 pykälän mukaisesti ”työnantajan” osuudeksi (eli vuoden 1990 lain alkuperäisen version 30 pykälän b almomentissa tarkoitettu ”ylimääräinen osuus”), josta France Télécom vastaa palveluksessaan olevien virkamiesten osalta, vahvistettiin

Ranskan valtion maksamien eläkkeiden kokonaismäärän ja sen palveluksessa edelleen olevien virkamiesten palkoistaan suorittamien maksujen välinen ero. France Télécom osallistui myös niin sanottuihin korvauksia ja liiallisia korvauksia koskeviin järjestelmiin, joissa määrätään siirroista, joiden tarkoituksena on taata tasapaino muiden julkisten laitosten virkamiesten eläkejärjestelmien kanssa. Virkamiesten eläkevastuiden rahoitukseen palkoista käytettävä osuus vahvistettiin siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain L. 61 pykälän nojalla siten, että virkamiehen palkasta pidetään osa, joksi vahvistettiin 7,85 prosenttia indeksidonnaisesta bruttopalkasta.

(18) France Télécomin maksut nousivat 920 miljoonasta eurosta 1 151 miljoonaan euroon vuosien 1991 ja 1996 välillä, ja ne jakautuivat seuraavasti:

Taulukko 1

France Télécom: työntekijöiden ja työnantajan eläkemaksut vuosina 1991–1996 ⁽⁸⁾

	miljoonaa euroa					
	1991	1992	1993	1994	1995	1996
A Maksetut eläkkeet yhteensä	939	983	1 070	1 079	1 173	1 214
a 1 työntekijämaksut	195	201	217	213	229	238
a 2 työnantajamaksu	743	782	853	866	944	976
B Korvaus ja liikakorvaus	176	188	277	136	201	175
Maksut yhteensä (A + B)	1 115	1 171	1 348	1 215	1 375	1 389
France Télécomin osuus yhteensä (a2 + B)	920	970	1 131	1 002	1 146	1 151

(19) France Télécom kirjasi eläkkeisiin liittyvät menot maksettujen maksujen perusteella. Koska nämä menot kasvaisivat varmasti entisille virkamiehille maksettavien eläkkeiden ennakkoidun kehityksen takia, France Télécom kirjasi tileihinsä myös vuosittaisen varauksen, jonka tarkoituksena on jakaa maksujen tulevan kasvun arvioitu vaikutus 30 vuoden ajalle. Varauksen kokonaismäärä vuoteen 1996 asti oli siten 23,4 miljardia Ranskan frangia (3,6 miljardia euroa). Koska Ranskan valtio puolestaan toimi omana vakuutuksenantajanaan, se ei Ranskan viranomaisten mukaan ryhtynyt perustamaan rahastoja kyseisiä eläkkeitä varten ⁽⁹⁾.

2.1.2 France Télécomin asemaan ja sen virkamiesten tilanteeseen vuodesta 1996 alkaen tehdyt muutokset

France Télécomin yhtiöjärjestys

(20) Heinäkuun 26 päivänä 1996 annetulla lailla nro 96-660 ⁽¹⁰⁾ (jäljempänä ’vuoden 1996 laki’) muutettiin vuo-

den 1990 lain tiettyjä säännöksiä. Laki tuli voimaan 31 päivänä joulukuuta 1996, ja sen nojalla France Télécomille annettiin toisaalta kansallisen yrityksen asema, johon sovelletaan osakeyhtiöihin sovellettavia säännöksiä, mikäli ne eivät ole ristiriidassa lain kanssa, ja toisaalta siirrettiin veloituksetta julkisoikeudellisen oikeushenkilön France Télécomin omaisuus, oikeudet ja velvoitteet kansalliselle yritykselle France Télécomille.

(21) France Télécom SA -yrityksen (jäljempänä ’France Télécom’) pääomaksi vahvistettiin määräyksen nojalla 25 miljardia Ranskan frangia (3,8 miljardia euroa) 31 päivänä joulukuuta 1995 taseeseen kirjattujen omien varojen perusteella. France Télécomin osakkeet listattiin lokakuussa 1997 Pariisin ja New Yorkin pörsseihin. Vuoden 1998 vuosikertomuksen mukaan France Télécomin pääoma jakautui valtion (63,6 prosenttia), yksityisten sijoittajien (31,2 prosenttia), France Télécomin henkilöstön (3,2 prosenttia) ja Deutsche Telekom (2 prosenttia) kesken. Syyskuun 7 päivästä 2004 alkaen Ranskan valtiolla ei ole ollut enää enemmistöosuutta, koska pääomasta myytiin 10,85 prosenttia. Myöhemmin tämä osuus on edelleen pienentynyt, ja 31 päivänä joulukuuta 2008 valtion osuus pääomasta oli 26,65 prosenttia. Koska Ranskan valtiolla kuitenkin on 26,65 prosenttia äänioikeuksista ja koska muita merkittäviä osakkeenomistajien ryhmiä

⁽⁸⁾ Luvut on pyöristetty.

⁽⁹⁾ France Télécom, vuosikertomus 1996, s. 35, 60 ja 64, ja Ranskan viranomaisten 17.3.2004 päivätty vastaus, 4 kohdan 1 alakohdan a luetelmakohta.

⁽¹⁰⁾ Laki nro 96-660 kansallisesta yrityksestä France Télécomista, 26.7.1996, Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 174, 27.7.1996, s. 11398.

ei ole, Ranskan valtio nimittää toimitusjohtajan, se on edelleen France Télécomin pääosakkeenomistaja ja se voi käytännössä päättää osakkeenomistajien äänestyksessä yksinkertaista enemmistöä edellyttävistä kysymyksistä ⁽¹¹⁾.

France Télécom -yrityksen yhtiöjärjestys ja henkilöstön palvelukseen ottaminen

- (22) Vuoden 1996 lailla säädetty France Télécomin yhtiöjärjestyksen muutos kattoi myös monia sen henkilöstöön liittyviä säännöksiä. Kyseisen lain mukaan France Télécomin virkamieskunta liitetään kansalliseen yritykseen France Télécomiin ja kuuluu sen hallintoon. Virkamiesasemassa oleva henkilöstö säilyttää asemansa ja siihen liittyvät takuut. France Télécomissa työskentelevien virkamiesten palvelussuhteen ehdot ovat samat kuin valtion virkamiesten: heillä on työllisyystakuu, ja heidät voidaan erottaa vain vakavan syyn takia laissa määritellyissä tapauksissa. Uuden henkilöstön palvelukseen ottamisen osalta vuoden 1996 lain nojalla säädettiin, että France Télécom pystyy ottamaan virkamiehiä palvelukseen 1 päivään tammikuuta 2002 asti. Se pystyy samalla ottamaan palvelukseen myös sopimussuhteisia toimihenkilöitä työsopimusjärjestelmän mukaisesti.
- (23) Joulukuun 31 päivänä 1996 France Télécomin palveluksessa oli 165 200 henkilöä, joista 94,1 prosenttia oli virkamiehiä. France Télécom lopetti itse asiassa virkamiesten palvelukseen ottamisen vuonna 1997 odottamatta vuoden 1996 lailla vahvistettua määräpäivää eli 1 päivää tammikuuta 2002. Virkamiesten määrä pieneni siksi 47 prosenttia kymmenessä vuodessa vuoden 1997 133 434 virkamiehestä 69 892 virkamieheen vuonna 2007. Tämä lasku on selkeästi merkittävämpi kuin lasku France Télécomin koko henkilöstömäärässä (– 25 prosenttia); yrityksessä oli 124 166 työntekijää 31 päivänä joulukuuta 2007.

Työnantajan eläkemaksut France Télécom -yrityksessä

- (24) Vuoden 1996 lain 6 pykälällä muutettiin myös vuoden 1990 lain 30 pykälää lisäämällä alkuperäiseen tekstiin c ja d almomentti. Lailla määrätään France Télécom maksamaan valtiolle vastineeksi siitä, että valtio maksaa France Télécomin virkamiehille myönnetyt eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena,
- ”c) (...), muista maksuvelvoitteista vapauttava työnantajamaksu, jota on maksettava 1 päivästä tammikuuta 1997 alkaen suhteessa määriin, jotka pidätetään palasta eläkettä varten. Muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun osuus määritetään siten, että France Télécom ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvat televiestintäalan muut yritykset maksavat yhtä suuret palkkasidonnaiset pakolliset so-

siaaliturvamaksut ja veroluonteiset maksut niiden riskien osalta, jotka ovat yhteisiä yleisen työlainsäädännön nojalla palkatuille työntekijöille ja valtion virkamiehille. Osuutta voidaan tarkistaa, mikäli kyseiset kustannukset muuttuvat. Työnantajamaksujen määrittämistä ja maksamista valtiolle koskevat ehdot vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella;

- d) (...), poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu, jonka määrä ja maksuehdot vahvistetaan talousarviolaisa ennen 31 päivää joulukuuta 1996”.
- (25) France Télécom suljettiin vuoden 1996 lailla myös vuoden 1990 lain nojalla säädetyn yleisiä ja erityisiä vanhuusetuuksia koskevan mekanismin soveltamisalan ulkopuolelle, ja siksi France Télécomin piti maksaa taulukossa 1 esitetyt työnantajamaksua täydentävät korvaukset ja liikkakorvaukset. Vuosina 1991–1996 tämän vuoksi maksetut määrät olivat 18 prosenttia virkamieshenkilöstölle maksetuista eläkkeistä.
- (26) Vuoden 1996 lailla perustetulla muista maksuvelvoitteista vapauttavalla työnantajamaksulla korvataan vuoden 1990 lain 30 pykälän b alamentissa tarkoitettu ylimääräinen maksu. Maksu perustuu tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaan maksuosuuteen, joka saadaan aikaan yhtenäistämällä yhtä suureen nettopalkkaan sovellettavien pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot. Yhtenäistämismenetelmä perustuu arviolaskelmaan, jossa määritetään sellaiselle kilpailijalle aiheutuvien kustannusten määrä, jonka palveluksessa olisi yleiseen sosiaaliturvamaksujärjestelmään, myös eläkkeiden osalta, kuuluvia työntekijöitä ja joka maksaisi työntekijöille France Télécomin virkamiesten palkkoja vastaavaa nettopalkkaa ja jonka työntekijärakenne olisi samanlainen.

- (27) Menetelmän ulkopuolelle jäävät maksut, jotka kilpailijat ovat maksaneet vakuuttaakseen työntekijöiden ja virkamiesten muut kuin yhteiset riskit, erityisesti työttömyysriskin ja riskin, että työntekijöiden palkkoja ei pystytä maksamaan selvitystilan tai konkurssin vuoksi (jäljempänä ’palkan vakuutustakuu’ tai ’AGS-maksu’). Vuoden 1996 laista äänestettäessä tämä France Télécomin ja sen kilpailijoiden välinen ero ei jäänyt huomaamatta lainsäätäjältä, joka totesi, että ”6 pykälän säännösten ansiosta France Télécom voi maksaa vähemmän UNEDIC-maksuja kuin sen mahdolliset kilpailijat” ⁽¹²⁾.
- (28) Joka vuosi uudelleen laskettava France Télécomin työnantajamaksu ilmaistaan prosenttiosuutena palveluksessa

⁽¹¹⁾ Rahoitusmarkkinaviranomaiselle toimitettu France Télécomin vuoden 2008 viiteasiakirja, s. 18.

⁽¹²⁾ Senaatti, Gérard Larcherin talousasioiden valiokunnan puolesta ja kansalliseen yritykseen France Télécomiin liittyvää lakiluonnosta koskevasta suunnitelmasta laatima mietintö nro 406, s. 17.

olevien virkamiesten indeksisidonnaisista bruttopalkoista. Työnantajamaksun osuus oli keskimäärin [...] (*) prosenttia vuosina 1997–2010, ja se esitetään taulukossa 2 Ranskan tasavallan huomautusten mukaisesti:

Taulukko 2

France Télécomin vuosina 1997–2010 maksama muista maksuvelvoitteista vapauttava työnantajamaksu

Vuosi	Maksun osuus	Miljoonaa euroa
1997	36,20 %	1 088,9
1998	35,40 %	1 069,6
1999	36,70 %	1 108,5
2000	36,40 %	1 085,0
2001	37,00 %	1 088,6
2002	37,70 %	1 100,1
2003	37,60 %	1 085,0
2004	[...] %	1 048,6
2005	[...] %	984,6
2006	[...] %	957,6
2007	[...] %	917,6
2008	[...] %	859,2
2009	[...] %	805,4
2010	[...] %	744,5

(29) Virkamiesten rekrytoinnin lopettaminen vuodesta 1997 alkaen rajoitti France Télécomin palveluksessa olevien virkamiesten määrää. Vaikka vuosina 1991–2010 jäi eläkkeelle yhä enemmän virkamiehiä, taulukko osoittaa, että France Télécomin vuonna 2010 maksama 744 miljoonan euron työnantajamaksu oli 407 miljoonaa euroa vähemmän kuin eläkemaksut, jotka yritys maksoi Ranskan valtiolle ennen vuoden 1996 uudistuksen voimaantuloa (1 151 miljoonaa euroa), ja että se vastasi pelkkää työnantajamaksua, jonka France Télécom maksoi 20 vuotta aiemmin, vuonna 1991 (743 miljoonaa euroa, katso taulukko 1).

(30) Vuoden 1996 lailla käyttöön otettu uudistus on siis vaikuttanut siten, että France Télécomin maksun määrä vähenee absoluuttisena arvona, eikä se ole enää sidottu eläkkeelle jääneiden virkamiesten määrään. Vuoden 1996 lailla käyttöön otettu kustannusten siirto valtiolle toteutettiin, vaikka senaatin esittämässä ennustuksessa todettiin, että eläkekustannukset nousevat huomattavasti vuodesta 2005 alkaen. Ne olivat 13 miljardia Ranskan frangia (1,98 miljardia euroa) vuonna 2007, vuonna

2017 ne ovat 21,5 miljardia Ranskan frangia (3,3 miljardia euroa) ja vuonna 2027 34 miljardia Ranskan frangia (6,1 miljardia euroa) ⁽¹³⁾.

(31) Kansalliskokouksessa ja senaatissa lakiluonnoksesta käydyissä keskusteluissa käsiteltiin 250 miljardin Ranskan frangin suuruisen eläkekustannusten siirtoa valtion talousarvioon, mitä vuotuiset 100 miljardin Ranskan frangin maksut ja 40 miljardin Ranskan frangin poikkeuksellinen maksu eivät kata, vaikka siihen lisättäisiin yrityksen joidenkin osakkeiden myynnistä saatavat tulot. Näissä keskusteluissa mainittiin poikkeuksellisen maksun arvioituksi enimmäismääräksi 40 miljardia Ranskan frangia valtiolle koituvien uusien ja raskaiden kustannusten vähentämiseksi. Määrä vahvistettiin yhdessä pankinjohtajien kanssa, jotta se olisi yhdenmukainen 150 prosentin nettovelkaantumisasasteen kanssa ja jotta se vastaisi yrityksen luomia eläkevarauksia ja valtiolle kymmenen vuoden ajan aiheutuvia lisäkustannuksia, ja se perustui maksettujen eläkkeiden ja siitä lähtien perittävän, muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun väliseen eroon ⁽¹⁴⁾.

(32) Valtion korvauksen tarkoitus mainitaan lainsäätäjän äänestämän lain 30 pykälän ja vuoden 1996 lakiehdotuksesta käytyjen keskustelujen lisäksi myös France Télécomin vuoden 1997 vuosikertomuksessa, jossa käsitellään ”entisten virkamiesten tuleviin eläkkeisiin liittyvää 37,5 miljardin frangin poikkeuksellista maksua Ranskan valtiolle” ⁽¹⁵⁾. France Télécom on luomiensa varausten avulla pystynyt pienentämään vastuullaan olevia nettoraahoituskustannuksia, koska sen on maksettava yhtenä ainoana vuonna uudistuksesta valtiolle kymmenen vuoden ajalta koituvat lisäkustannukset.

(33) Vaikuttaa siis siltä, että varaus, jonka France Télécom kirjasi vuosittain jakaakseen vuoden 1990 laista johtuvien maksujen tulevien korotusten vaikutuksen ja jonka yhteenlaskettu määrä oli 23,4 miljardia Ranskan frangia (3,6 miljardia euroa) vuonna 1996, on otettu huomioon poikkeuksellisen maksun (tai kertakorvauksen) määrän vahvistamiseksi. Se osa maksusta, joka ei ollut perustettujen varausten mukainen, kattaisi nämä ylimääräiset kustannukset kymmenen vuoden ajalta. Sen määrä on vahvistettu ottaen huomioon yrityksen jo varaama määrä, kuten aikanaan käydyistä keskusteluista selkeästi käy ilmi.

(34) Koska vuoden 1996 lailla käyttöön otettu vuotuinen työnantajamaksu vapauttaa muista maksuvelvoitteista, France Télécomin ainoa velvollisuus on nykyään maksaa kyseinen maksu, eikä sillä ole velvollisuutta kattaa virkamiesasemassa olevien toimihenkilöidensä eläkejärjestelmän eikä muiden virkamieskuntaa koskevien järjestelmien mahdollisia tulevia alijäämiä. Kirjanpitovarauksesta on siis tullut tarpeeton vuoden 1996 lain vuoksi. Varaus

(*) Hakasuluissa [...] olevat luvut tai lausekkeet ovat luottamuksellisia tai liikesalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja.

⁽¹³⁾ Senaatti, edellä mainittu Gérard Larcherin mietintö nro 406, s. 15.

⁽¹⁴⁾ Kansalliskokous, 26.6.1996 käydyssä keskustelun pöytäkirja, s. 4–6 ja 20. Senaatti, 10.6.1996 pidetyn istunnon pöytäkirja, s. 6.

⁽¹⁵⁾ France Télécom, vuosikertomus 1996, s. 56.

kirjattiin voitoksi France Télécomin 31 päivän joulukuuta 1996 tulokseen, ja sen arvo oli 17,5 miljardia Ranskan frangia (2,7 miljardia euroa) nettotuloksessa ⁽¹⁶⁾.

- (35) Lisäksi poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun, josta säädettiin vuoden 1996 lailla ja joka maksetaan vastineeksi siitä, että valtio maksaa France Télécomin virkamiehille myönnetty eläkkeet ja toimii eläkkeestä vastaavana laitoksena, määräksi vahvistettiin 37,5 miljardia Ranskan frangia (5,71 miljardia euroa) vuoden 1997 talousarviolaissa. Se rahoitettiin lisäämällä yrityksen pitkä- ja lyhytaikaista velkaa ⁽¹⁷⁾ ja maksettiin useassa erässä vuoden 1997 tammi- ja lokakuun välisenä aikana. Tästä poikkeuksellisesta maksusta saatujen tulojen avulla Ranskan valtionhallinnon alijäämä saatiin supistettua 41,8 miljardiin euroon vuonna 1997. Ilman sitä alijäämä olisi ollut kyseisenä vuonna 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (36) Kyseisen maksun tulot osoitettiin France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallinnasta vastaavalle julkiselle laitokselle, joka perustettiin vuoden 1997 talousarviolalla. Poikkeuksellinen maksu on sen tuottamien mahdollisten rahoitustuotteiden ohella laitoksen ainoa tulo. Sen menot ovat vuotuiset maksut valtion talousarvioon, ja ne on maksettu vuodesta 2006 alkaen valtion siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeiden erityiselle jakotilille. Maksuksi vahvistettiin 1 miljardi Ranskan frangia (152,4 miljoonaa euroa) vuodelle 1997, ja sen jälkeen sitä korotetaan vuosittain 10 prosenttia, ellei talousarviolaissa toisin säädetä. Julkisen laitoksen toiminta loppuu, kun kaikki sen tulot on maksettu valtiolle ⁽¹⁸⁾.
- (37) Vuoden 1997 talousarviolaissa vuotuisten maksujen vahvistamisesta säädettyjen säännösten soveltamisen nojalla vuonna 1999 julkisen laitoksen toiminnan kestoksi arvioitiin 17 vuotta ilman sen käteisvarojen lisäämistä ⁽¹⁹⁾. Koska vuotuiset maksut kuitenkin olivat suurempia kuin vuoden 1997 talousarviolaissa säädettiin, kesto on lyhennetty. Kuten taulukosta 3 käy ilmi, laitoksen

vuotuisten maksujen yhteenlaskettu määrä oli 5,47 miljardia euroa jo vuonna 2010. Kaikkien saatavilla olevien varojen maksusta johtuvan laitoksen toiminnan loppumisen arvioitiin tapahtuvan 31 päivänä joulukuuta 2011 ⁽²⁰⁾. Vuoden 2011 talousarviolaissa määrätään 243 miljoonan euron maksusta eläkkeiden erityiselle jakotilille tämän vuoden osalta, minkä pitäisi tasata laitoksen tulot ⁽²¹⁾.

- (38) Joka tapauksessa France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallinnasta vastaavalle julkiselle laitokselle vuonna 1997 myönnetty 37,5 miljardin Ranskan frangin poikkeuksellinen rahoitus vastaa alle 40 miljardin Ranskan frangin maksun määrää, joka mainittiin vuoden 1996 lakiluonnoksesta käydyissä keskusteluissa. Vaikka maksu suoritettiin valtion talousarvioon vuonna 1997 ja se osoitetaan vuosittain siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeiden maksamiseen, maksun määrä vahvistettiin, jotta voitaisiin korvata vuoden 1996 lain soveltamisesta valtiolle johtuvat lisäkustannukset.
- (39) Virkamiesten eläkevastuiden rahoituksen palkkaosuutta, joka on vahvistettu siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain L 61 pykälän nojalla sen jälkeen, kun France Télécomista tuli vuonna 1991 julkinen operaattori, ei ole muutettu vuoden 1996 lailla. Vuosien 1990 ja 1996 laeilla ei ole myöskään muutettu France Télécomin yksityisoikeudellisten palkansaajien eläkejärjestelmää, joka on eläkevakuutusta koskeva yhteisen sosiaaliturvalainsäädäntöön kuuluva järjestelmä ja jota on täydennetty AGIRC-järjestelmällä johtohenkilöstön ja ARRCO-järjestelmällä muun kuin johtohenkilöstön osalta. Tämän järjestelmän nojalla France Télécomilla ja sen yksityisoikeudellisilla palkansaajilla on samanlaiset velvoitteet kuin kilpailevilla yrityksillä muun muassa muista maksuvelvoitteista vapauttavien työnantajamaksujen maksamisen osalta.

⁽²⁰⁾ Vuonna 2006 laitoksen vuotuista maksua korotettiin 1 miljardi euroa, koska eläkkeiden jakotiliä varten tarvittiin käyttöpääomaa. Vuotuiselle maksulle asetetusta 10 prosentin ylärajasta on poikettu vuodesta 2006 lähtien myös muissa tapauksissa, kun eläkkeiden jakotiliä varten on tarvittu enemmän rahoitusta, jolloin on sovellettu suurempia vuotuisia maksuja, katso liite 37 sosiaali- ja eläkejärjestelmistä "Les Régimes Sociaux et de Retraite – Pensions", nro 1198 (luku II-2 B-3) kansalliskokoukselle vuoden 2008 talousarviolakia koskevasta ehdotuksesta laaditussa mietinnössä nro 1127 (laatinut Gilles Carrez). Katso myös rahoitustarkastuslaitoksen raportti M2007-005-02 "La gestion pluriannuelle des finances publiques", huhtikuu 2007, liite VI, s. 9.

⁽²¹⁾ Vuoden 2011 talousarviolaki nro 2010-1657, annettu 29.12.2010, liitteenä olevat säädökset III, erityisvarausten tilit, eläkkeet, budjetti-kohta 60, Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 0302, 30.12.2010, s. 23033. Liitteessä 37 sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmistä "Les Régimes Sociaux et de Retraite – Pensions", nro 1198, lainsäätäjät sääti vuonna 2008, että 252 miljoonan euron maksulla tasattaisiin julkisen laitoksen 31 päivänä joulukuuta 2011 saatavilla olevat varat, jos vuoden 2010 vuotuinen maksu olisi 626 miljoonaa euroa. Sen sijaan todellinen maksu vuonna 2010 oli 635,8 miljoonaa euroa. Tämän kymmenen miljoonan euron eron katsotaan selettävän vuoden 2011 talousarviolaissa säädetyn 243 miljoonan euron maksun.

⁽¹⁶⁾ France Télécom, vuosikertomus 1996, s. 35, 60 ja 64.

⁽¹⁷⁾ France Télécom, vuosikertomus 1996, s. 70–73. Kirjanpidon huomautuksessa nro 15 huomautetaan lyhyt- ja pitkäaikaisten velkojen kasvamisesta. Lyhytaikaiset velat ovat kasvaneet 6,2 miljardista Ranskan frangista 30,8 miljardiin Ranskan frangiin ja pitkäaikaiset velat 66,9 miljardista Ranskan frangista 74,2 miljardiin Ranskan frangiin, eli kasvu on tilikaudella 1996 ollut yhteensä 31,8 miljardia Ranskan frangia. Yrityksen velkojen kasvu vuonna 1996, josta lähes kolme neljännessä toteutettiin lisäämällä yritystodistuksia lyhyellä aikavälillä, johtui tilintarkastajien mukaan Ranskan valtiolle maksettavan 37,5 miljardin Ranskan frangin poikkeuksellisen maksun rahoittamisesta. France Télécomin lainaan 31 päivänä joulukuuta 1996 sovellettu keskimääräinen korko oli 4,33 prosenttia lyhytaikaisen ja 6,57 prosenttia pitkäaikaisen velan osalta.

⁽¹⁸⁾ Vuoden 1997 talousarviolain nro 96-1181 46 pykälä, Ranskan tasavallan virallinen lehti nro 304, 31.12.1996, s. 19490.

⁽¹⁹⁾ Philippe Aubergerin kansalliskokoukselle vuoden 1997 talousarviolain ehdotuksesta laatima mietintö nro 3030, s. 453.

Arviot Ranskan valtiolle vuoden 1996 lailla käyttöön otetusta uudistuksesta johtuvista kustannuksista

(40) Vuoden 1996 lailla käyttöön otetun uudistuksen yhteydessä Ranskan valtion neuvonantajaksi palkatut aktuaarit arvioivat, että kustannukset siitä, että valtio maksaa France Télécomin työssä ja eläkkeellä oleville virkamiehille myönnettyt eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena, olisivat nykyarvona 242 miljardia Ranskan frangia (36,9 miljardia euroa ⁽²²⁾) 1 päivänä tammikuuta 1997 ⁽²³⁾. Tämä luku on lähellä senaatin mainitsemaa noin 250 miljardiin Ranskan frangiin pyöristettyä lukua. Samoihin aktuaarien oletuksiin perustuva arvio France Télécomin vastineeksi maksamasta, muista maksumelvoitteista vapauttavasta työnantajamaksusta olisi samojen aktuaarien oletuksien perusteella 15,2 miljardia euroa, johon on lisättävä 5,7 miljardin euron poikkeuksellinen korvaus tai maksu, joka maksettiin kokonaan lokakuussa 1997. Ranskan viranomaiset arvioivat uudistuksen voimaantulohekellä tulevien palkansaajamaksujen arvoksi [...] miljardia euroa. France Télécomin Ranskan valtiolle siirtämien nettokustannusten arvo oli vuoden 1996 arvioiden mukaan siis [...] miljardia euroa.

(41) Vuoden 1996 lakiluonnoksesta käydyissä keskusteluissa mainitun kymmenen vuoden ajanjakson (1997–2006) osalta Ranskan valtion neuvostoksi määrätyn aktuaarikomitean arvioima maksettavien etuuksien kokonaismäärä oli [...] miljardia euroa. Kyseisellä jaksolla todellisuudessa maksettujen suoritusien kokonaismäärä on ollut miltei sama, [...] miljardia euroa, eli ero ennustukseen oli alle 0,83 prosenttia ⁽²⁴⁾. Tämä vahvistaa jälkikäteen niiden enustusten oikeellisuuden, joita käytettiin laista käydyin keskustelun pohjana.

(42) Näiden lukujen perusteella voidaan todeta, että kansalliskokouksessa ja senaatissa France Télécomin poikkeuksellisen korvauksen tai maksun vahvistamiseksi käsitellyt määrät ja niiden perustelut vastaavat suuruudeltaan laki-

⁽²²⁾ 36,9 miljardin euron (242 miljardin Ranskan frangin) määrä vastaa tulevien sitoumusten todennäköistä arvoa 1 päivänä tammikuuta 1997. Se on siis erilainen ja soveltuu paremmin kyseessä olevien toimenpiteiden arviointiin kuin tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen 24 kohdassa mainittu 35,7 miljardin euron (234 miljardin Ranskan frangin) määrä, joka vastaa tulevien sitoumusten todennäköistä arvoa 1 päivänä tammikuuta 1996 eli ennen vuoden 1996 lain voimaantuloa.

⁽²³⁾ Tällainen arvio, joka kattaa koko jakson siihen asti, kun Ranskan valtion taloudelliset velvoitteet eläkkeellä olevia virkamiehiä ja näiden edunsaajia kohtaan loppuvat, perustuu tietysti moniin oletuksiin, jotka koskevat muun muassa kyseessä olevan väestön avioliittoa, syntymä- ja irtisanoutumis- ja kuolinpäiviä, ja se riippuu myös sovelletusta diskonttokorosta, joka on kyseisessä tapauksessa 7 prosenttia. Ranskan hallituksen valtuuttama aktuaaritoimisto JWA katsoi, että kyseinen korko vaikutti korkealta, koska noin 2 prosentin inflaation perusteella tehdyn arvonalennuksen jälkeen nettonykyarvosta jäi 5 prosenttia, joka on ”arvo, jota on verrattava esimerkiksi Ranskan valtion elinkorkovirtojen diskonttauksessa sallittuun 3,5 prosentin enimmäisarvoon”. Katso JWA:n raportti Ranskan viranomaisten 17.3.2004 päivätyn kirjeen liitteessä 2, s. 6 ja 13–15.

⁽²⁴⁾ Ranskan valtion 9.12.2010 ja France Télécomin 18.10.2010 (JWA-raportti) esittämät huomautukset.

luonnoksesta käydyissä keskusteluissa mainitun kymmenen vuoden jakson aikana jälkikäteen tarkistettuja arvoja. Ilmoitettu poikkeuksellisen maksun enimmäismäärä, kuusi miljardia euroa (40 miljardia Ranskan frangia), vastaa yrityksen vuoteen 1996 asti perustamia varauksia, joilla pyrittiin kattamaan tuolloin ennakoituvat tulevat eläkekustannukset eli 3,6 miljardia euroa (23,4 miljardia Ranskan frangia), sekä valtion maksamaa 2,4 miljardin euron erotusta vuosina 1997–2006 maksettujen työnantaja- ja palkansaajamaksujen ja toisaalta vuonna 1996 saman kymmenen vuoden jaksolla maksettaviksi arvioitujen maksujen välillä.

(43) Toisaalta Ranskan valtion toimittamat ja taulukossa 3 esitettävät tiedot osoittavat, että vuosina 1997–2010 Ranskan valtion vuoden 1996 uudistuksen nojalla rahoittamat France Télécomin virkamiesten eläkemaksut olivat yhteensä [...] miljardia euroa. Valtion rahoittamat kustannukset ovat France Télécomin ja sen työssä olevien virkamiesten vuotuisten maksujen ja eläkkeellä oleville virkamiehille vuosittain maksettavien eläkkeiden erotus, josta on vähennetty France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallinnasta vastaavan julkisen laitoksen vuosittain suorittamat maksut. Vuosina 1997–2010 kustannukset kehittyivät seuraavasti:

Taulukko 3

Ranskan valtiolle vuoden 1996 uudistuksesta johtuvat kustannukset (1997–2010)

(miljoonaa euroa)

	Maksut (työnantaja- ja työntekijämaksut)	France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallin- nasta vastaavan julkisen laitoksen vuotuiset maksut	Maksetut etuudet	Valtion kustannukset
1997	(...)	152,4	(...)	(...)
1998	(...)	167,7	(...)	(...)
1999	(...)	184,5	(...)	(...)
2000	(...)	202,9	(...)	(...)
2001	(...)	223,2	(...)	(...)
2002	(...)	245,5	(...)	(...)
2003	(...)	270,0	(...)	(...)
2004	(...)	297,1	(...)	(...)
2005	(...)	326,9	(...)	(...)
2006	(...)	1 359,5	(...)	(...)
2007	(...)	395,4	(...)	(...)

(miljoonaa euroa)

	Maksut (työnantaja- ja työntekijämaksut)	France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallin- nasta vastaavan julkisen laitoksen vuotuiset maksut	Maksut etuudet	Valtion kustannukset
2008	(...)	435,0	(...)	(...)
2009	(...)	578,0	(...)	(...)
2010	(...)	635,8	(...)	(...)
Yh- teen- sä	(...)	5 473,9	(...)	(...)

- (44) France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallinnasta vastaavan julkisen laitoksen vuotuisten maksujen määräiä koskevan vuoden 1997 talousarviolain säännösten vuoksi vuonna 1997 maksetut määrät eivät vastanneet arvioituja maksujen määriä tai France Télécomin eläkkeellä olevalle henkilöstölle todella maksettujen määriä eivätkä jäljellä olevia kustannuksia, jotka valtion oli rahoitettava, eikä niitä vahvistettu kyseessä olevien määrien mukaan. Todellisuudessa maksettujen määrien tarkastelu vahvistaa, että yhteyttä ei ole. France Télécomin vuonna 1997 maksumasta poikkeuksellisesta maksusta huolimatta taulukko 3 osoittaa, että France Télécomin eläkkeellä oleville virkamiehille maksetut maksut ylittivät vuotuiset varat vuodesta 2004 alkaen vuotta 2006 lukuun ottamatta.
- (45) France Télécomin vuosimaksuja ja poikkeuksellisesta maksusta vastaavan laitoksen vuotuisia maksuja ei osoitettu erikseen ja etukäteen France Télécomin eläkkeellä olevalle henkilöstölle eläkkeiden erityisestä jakotilistä maksettuihin etuuksiin. Jos poikkeuksellista maksua olisi sovellettu vuoden 1997 talousarviolaisissa määrätyn kymmenellä prosentilla vuosittain korotettavaa määrää koskevan maksujärjestelmän sijasta, sen vaikutus pelkästään kyseisten etuuksien rahoitukseen vuodesta 1997 alkaen olisi itse asiassa johtanut julkisen laitoksen toiminnan lopettamiseen vuoden 2008 lopussa suunnitellun vuoden 2011 lopun sijasta, kun otetaan huomioon taulukossa 3 esitetty määrä, jota ei ole katettu vuosimaksuilla. Kummassakin tapauksessa poikkeuksellisen maksun määrä olisi käytetty loppuun 31 päivänä joulukuuta 2011.

2.2 Televiestintämarkkinoiden avaaminen ensin asteittain ja myöhemmin kokonaan

- (46) France Télécomin virkamiesten eläkkeiden rahoitusuudistus toteutettiin samaan aikaan, kun palvelumarkkinat, joilla France Télécom toimii, avattiin kokonaan kilpailulle. Televiestintäalaa on vapautettu asteittain vuodesta 1988 alkaen kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla 16 päivänä toukokuuta 1988 annetun komission direktiivin 88/301/ETY⁽²⁵⁾ ja kilpailusta telepalvelumarkkinoilla 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetun komission direktiivin 90/388/ETY⁽²⁶⁾ nojalla. Direktiivillä 90/388/ETY sää-

dettiin vapauttamistoimenpiteistä, jotka oli pantava täytäntöön ennen 31 päivää joulukuuta 1990 tietojen välittämisen ja puhelintoiminta- ja datapalvelujen osalta yritysverkoissa ja käyttäjien suljetuissa verkoissa. Täydellisen kilpailun toteuttamista televiestintämarkkinoilla pohjustavan direktiivin 90/388/ETY muuttamisesta 13 päivänä maaliskuuta 1996 annetussa komission direktiivissä 96/19/EY⁽²⁷⁾ säädettiin televiestintäalan täydellisestä vapauttamisesta 1 päivästä tammikuuta 1998 alkaen.

- (47) Televiestinnän sääntelystä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetulla lailla nro 96-659 vahvistettiin ehdot, joiden nojalla ala voitiin vapauttaa täysimääräisesti lopettamalla France Télécomin monopoli kiinteissä puhelinyhteyksissä ja datasiirroissa ja järjestämällä maksut ja yhteenliittämiset kilpailijoiden kanssa. Myös muilla aloilla, joihin ei kuitenkaan sovellettu yksinomaisia oikeuksia ja jotka olivat siis avoimia kilpailulle vuodesta 1987 alkaen, esimerkiksi matkapuhelinmarkkinoilla, France Télécomilla oli selvä johtoasema markkinaosuudellaan, joka vuosina 1997–2002 laski 53,3 prosentista 49,8 prosenttiin⁽²⁸⁾. Lain nro 96-659 nojalla France Télécomille on myös annettu yleisen taloudellisen edun mukaisia tehtäviä ja säädetty siihen liittyviä kilpailijoiden suorittamia velvoitteita koskevan rahoitusrahaston käyttöönnotosta.
- (48) Edellä johdanto-osan 46 ja 47 kappaleessa mainittujen säännösten mukaisesti France Télécomilla on vuodesta 1988 alkaen ollut kilpailijoita – joista jotkin ovat osittain kansainvälisten konsernien omistamia – Ranskan tavara- ja palvelumarkkinoilla. Joillakin näistä markkinoista, kuten matkapuhelinten tai kansainvälisen viestinnän markkinoilla, esiintyy valtioiden rajat ylittävää toimintaa. Tämä toiminta on lisääntynyt vuodesta 1998 alkaen vapautetuilla markkinoilla. France Télécom on lisäksi muodostanut liittoutumia ulkomaisten operaattorien kanssa, muun muassa Deutsche Telekom ja Sprintin (Global One) kanssa vuonna 1996 ja lisännyt vuodesta 1997 alkaen kumppanuuksia ja omistusosuuksia Italiassa (Wind), Alankomaissa (Casema) tai hankkimalla matkapuhelinlisenzejä Tanskassa ja Portugalissa⁽²⁹⁾.
- (49) France Télécomin eläkkeiden rahoitusuudistus toteutettiin siis samaan aikaan kuin markkinoiden vapauttaminen Euroopan unionin tasolla. Se tapahtui siis kilpailulle täysin avoimilla markkinoilla, joilla France Télécom on lisäksi muodostanut liittoutumia ja hankkinut huomattavia omistusosuuksia muissa jäsenvaltioissa. Taustalla vuoden 1996 laissa ja France Télécomin avaamisessa yksityiselle pääomalle oli itse asiassa halu edistää France Télécomin laajentumista Ranskan ulkopuolisille eurooppalaisille markkinoille, kuten käy ilmi lakiluonnoksesta käydyn keskustelun aikana annetuista lausunnoista, joissa puhutaan ”Ranskan hallituksen kansalliselle ylpeydelle, France Télécomille, asettamista tavoitteista”⁽³⁰⁾.

⁽²⁷⁾ EYVL L 74, 22.3.1996, s. 13.

⁽²⁸⁾ Katso France Télécomin vuosikertomus 1997 ja televiestintäalan sääntelyviranomaisen raportti vuosilta 1997 ja 2002, jotka ovat saatavilla sivustolla <http://www.arcep.fr/index.php?id=2105>

⁽²⁹⁾ France Télécom, vuosikertomus 1997.

⁽³⁰⁾ Kansalliskokous, 26.6.1996 käydyn keskustelun pöytäkirja, s. 3.

⁽²⁵⁾ EYVL L 131, 27.5.1988, s. 73.

⁽²⁶⁾ EYVL L 192, 24.7.1990, s. 10.

- (50) France Télécom ilmoittaa tällä hetkellä olevansa laajakaisla-internetin suurin toimittaja ja kolmanneksi suurin matkapuhelinoperaattori Euroopassa ja yksi johtavista monikansallisten yritysten televiestintäpalvelujen tarjoajista. Ranskan lisäksi France Télécomilla on huomattavaa toimintaa tytäryritystensä kautta erityisesti Espanjassa, Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Puolassa, Slovakiassa, Belgiassa ja Itävallassa ⁽³¹⁾.

3. MENETTELYN ALOITTAMISEEN JOHTANEET SYYT

- (51) Tutkimamennettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio esitti alustavan arviointinsa vuoden 1996 lailla käyttöön otetuista toimenpiteistä vertaamalla niitä vuoden 1990 lailla vahvistettuja France Télécomin pakollisia sosiaaliturvamaksuja ja veroluonteisia maksuja koskevaan viitekehukseen. Se katsoi, että kyseiset toimet näyttävät antavan valtion varojen ansiosta France Télécomille valikoivan edun, joka saattaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja olla siten SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

- (52) Komissio huomautti lisäksi, että mikäli nämä toimenpiteet ovat valtiontukea, siitä ei ole tehty ennen sen täytäntöönpanoa ilmoitusta komissiolle, vaikka se olisi katsottava uudeksi tueksi oikeuskäytännön mukaan. Ranskan tasavalta ei siis olisi noudattanut perussopimuksen mukaista ilmoitusvelvollisuutta, ja toimenpide olisi siksi katsottava sääntöjenvastaiseksi.

- (53) Komissio totesi, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella se voi tutkia tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Komissio pani myös merkille, että se oli voinut saman säännöksen nojalla todeta, että La Postelle sen virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistamiseen myönnetty tuki soveltui sisämarkkinoille ⁽³²⁾ ja että näiden kahden tapauksen samanlaisten piirteiden vuoksi olisi asianmukaista tehdä tässä tapauksessa samanlainen analyysi.

- (54) Alustavassa tutkimuksessaan tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille ja huolimatta samankaltaisuudesta La Posten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistamisen kanssa komissio esitti Ranskan tasavallalle seuraavat epäilyt:

- a) ensinnäkin komissio korosti, että sillä ei ollut yksityiskohtaisia tietoja, jotka osoittaisivat, että France Télécomin suorittamat maksuosuudet vastaisivat Ranskassa televiestintäalalla yleisen lainsäädännön mukaisesti toimivien yksityisten yritysten osuuksia, mutta se

huomautti, että France Télécomiin vuodesta 1997 alkaen sovelletun muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden perusteella ei voitu taata tasapuolisia toimintaedellytyksiä sen kilpailijoiden kanssa. Tämä johtuu siitä, että France Télécomiin sovellettu osuus kattaa vain maksut, jotka vastaavat yleisen työolainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien työntekijöiden ja valtion virkamiesten yhteisiä riskejä, ja siten sen ulkopuolelle jäävät maksut, jotka vastaavat muita kuin yhteisiä riskejä, esimerkiksi työttömyys tai työntekijöiden palkkojen maksamatta jääminen yrityksen selviytymisen tai konkurssin vuoksi;

- b) toiseksi komissiolla ei ollut riittäviä tietoja eläkekustannusten vähentämisen vaikutuksesta kilpailuun, jotta se voisi arvioida, ovatko myönteiset vaikutukset lopulta kielteisiä suurempia. Komission piti siksi kuitenkin ottaa huomioon lisäksi se, että France Télécom ei ollut vielä kokonaan maksanut takaisin sääntöjenvastaisia ja sisämarkkinoille soveltumattomia tukia Ranskan France Télécomille myöntämästä valtiontuesta 2 päivänä elokuuta 2004 tehdyn komission päätöksen (jäljempänä 'päätös elinkeinoveron soveltamisesta France Télécomiin') ⁽³³⁾ mukaisesti. Ranska ei ollut noudattanut päätöksen määräaikaa, kuten Euroopan unionin tuomioistuimien totesi ⁽³⁴⁾.

4. ASIANOMAISTEN HUOMAUTUKSET

- (55) Asianomaisten huomautuksista esitetään yhteenveto 4.1–4.3 kohdassa.

4.1 France Télécom

- (56) France Télécom katsoo huomautuksissaan, joiden se katsoi täydentävän Ranskan tasavallan esittämiä huomautuksia, että sillä oli jatkuvasti ongelmia liiallisesta henkilöstöstä, mikä johtui sen aiemmasta hallinnollisesta asemasta, ja että sillä ei kyseessä olevan henkilöstön osalta ole samanlaista joustavaa työvoimaa kuin sen kilpailijoilla. France Télécomin on siksi toteutettava erittäin huomattavia, 180 miljoonan euron arvoisia koulutustoimia, joiden osuus on 4,5 prosenttia suhteessa palkkoihin verrattuna 2,9 prosenttiin ranskalaisten yritysten keskiarvosta. France Télécom viittaa myös siihen, että sen palkat ovat noin [...] prosenttia korkeampia korotuksia ja palkkioita huomioon ottamatta. Koska France Télécom ei myöskään ole voinut panna täytäntöön sosiaalisia turvajärjestelmiä, se on rahoittanut virkamiesten työsopimuksen päättymiseen liittyviä tukijärjestelmiä, esimerkiksi uran lopuksi pidettävää lomaa, yli 8 miljardilla eurolla vuosina 1996–2006.

- (57) Toiseksi France Télécom katsoo, että vuosien 1990–1996 eläkekustannukset olivat epätavallisia ja saivat sen

⁽³¹⁾ Katso tämän osalta France Télécomin vuoden 2008 viiteasiakirja, joka on toimitettu rahoitusmarkkinaviranomaiselle, ja erityisesti toimien kuvausta koskeva osio, s. 25–122.

⁽³²⁾ Komission 10.10.2007 asiassa C-43/06 tekemä päätös (EUVL L 63, 7.3.2008, s. 16).

⁽³³⁾ Komission päätös 2005/709/EY, tiedoksiannettu numerolla K(2004) 3061 (EUVL L 269, 14.10.2005, s. 30).

⁽³⁴⁾ Asia C-441/06, komissio v. Ranska, tuomio 18.10.2007, Kok., s. I-8887.

rakenteellisesti epäedulliseen tilanteeseen yksityisiin kilpailijoihinsa verrattuna asiassa Combust annetun tuomion⁽³⁵⁾ mukaisesti, koska kyseisten kustannusten tavallisuuden tai epätavallisuuden arvioimiseksi käytetty viitekehys oli kilpailijoihin sovellettava yleisen lainsäädännön mukainen järjestelmä. Unionin yleinen tuomioistuin on sen mukaan vahvistanut asiassa Combust antamassaan tuomiossa esitetyt periaatteet asiassa Hotel Cipriani antamassaan tuomiossa⁽³⁶⁾. France Télécom kiistää, että yhden operaattorin, kuten sen itsensä, tilanne vuoden 1996 lailla käyttöön otettua uudistusta ennen ja sen jälkeen on asianmukainen vertailukehys taloudellisen edun saamisen arvioimiseksi oikeuskäytännön mukaisesti. Joka tapauksessa, jos France Télécomille olisi muodostettava viitekehys tilanteesta ennen vuoden 1996 uudistusta ja sen jälkeen, toimenpidettä ei olisi pitänyt katsoa valikoivaksi, koska sitä olisi sovellettu yhtenäisesti kyseisen kehityksen puitteissa.

- (58) Siksi kyseiset toimenpiteet eivät joko ole perussopimuksessa tarkoitettua valtiontukea, koska ne vapauttavat France Télécomin epätavallisesta rakenteellisesta haitasta, tai niitä ei voida katsoa valikoivaksi eduksi, joka olisi valtiontukea.
- (59) Lisäksi France Télécom katsoo, että jos kyseessä olisi valtiontuki, se soveltuisi sisämarkkinoille komission La Posten eläkejärjestelyistä tekemän päätöksen (jäljempänä 'La Poste -päätös')⁽³⁷⁾ mukaisesti. Siksi sen erityinen järjestelmä, jossa se maksaa ainoastaan yhteisten riskien perusteella lasketun maksuosuuden, ei tarkoita, että France Télécom olisi ollut vuodesta 1996 alkaen edullisessa asemassa kilpailijoihinsa nähden: palvelukseensa ottamien virkamiesten asemaan liittyvien rakenteellisten haittojen lisäksi France Télécomin piti maksaa vuoden 1996 uudistukseen liittyvä huomattava kustannus, jonka soveltuvuutta sisämarkkinoille on analysoitava ja jonka määrä, 5,7 miljardia euroa, on huomattavasti enemmän kuin määrä, joka France Télécomin olisi pitänyt maksaa, jos sen maksuun olisi sovellettu muita kuin yhteisiä riskejä.
- (60) France Télécom katsoo, että La Poste -päätöksessään⁽³⁸⁾ komissio myönsi, että poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun määrä (2 miljardia euroa) korvaa ilmoituksen jälkeen mutta ennen komission päätöstä voimaantulleen uudistuksen puitteissa muita kuin yhteisiä riskejä vastaavat maksut kiinteämääräisen maksun määrän loppumiseen asti. France Télécomin mukaan millään ei voida perustella komission poikkeamista tästä periaatteesta, koska vuoden 1996 lakiluonnoksesta käytyjen keskustelujen aikana annettujen poliittisten julistusten perusteella ei voida katsoa, että lainsäätäjät olisi vahvistanut France

Télécomin kiinteämääräisen maksun määrän siten, että tilanne pysyisi muuttumattomana kymmenen vuoden ajan.

- (61) Lisäksi vuonna 1996 saatavilla olleet luvut olisivat ristiriidassa sen näkemyksen kanssa, jonka mukaan tuolloin olisi arvioitu 5,7 miljardin euron määrän vastaavan täsmällisesti vuoden 1996 lain soveltamisesta valtiolle kymmenen vuoden aikana johtuvia lisäkustannuksia ja korvaavan vuosi vuoden jälkeen yrityksen maksamat vähäisemmät vuosikustannukset, vaikka olisi otettu huomioon korvauskustannukset niiden eläkejärjestelmien välillä, joista France Télécom oli vapautettu vuonna 1996⁽³⁹⁾. Poikkeuksellisen maksun määrän tarkoituksena oli korvata uudistus yleisesti Ranskan valtiolle. Se olisi siis otettava ehdottomasti huomioon analysoitaessa kilpailun tasapuolisuutta vuonna 1997 tapahtuneen voimaantumisen jälkeen.
- (62) Lopuksi France Télécom katsoo, että koska se olisi ilman vuoden 1996 uudistusta joutunut huomattavan epäedulliseen kilpailuasemaan markkinoilla, joiden vapauttaminen oli unionin tavoite, ja koska Ranskan viranomaiset ovat siitä alkaen noudattaneet täysimääräisesti päätöstä elinkeinoveron soveltamisesta France Télécomiin⁽⁴⁰⁾, toimenpiteellä ei ole kielteisiä vaikutuksia kilpailuun.

4.2 Kantelijat

- (63) Kantelijat ovat samaa mieltä menettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä esitetystä arviosta, jonka mukaan toimenpiteessä on kyse perussopimuksessa tarkoitettua valtiontuesta, koska France Télécomin maksettavia eläkekustannuksia on vähennetty vuoden 1996 lailla. Kyseisessä päätöksessä käytettyjä perusteluja ei kantelijoiden mielestä ole valitettavasti esitetty määrällisesti, mutta niiden mukaan tuen määrä olisi 12,3 miljardia euroa eikä missään tapauksessa alle 9,9 miljardia euroa⁽⁴¹⁾. Kantelijat katsovat, että toimenpiteen, eli tavallisen yrityksen talousarvioon kohdistuvien sosiaaliturvamaksujen vähentämisen, vaikutukset eikä sen tavoite, eli oletetun haitan korvaaminen, määrittävät, onko kyse valtiontuesta. France Télécomille ei myöskään koidu haittaa virkamiesten palvelukseen ottamisesta, koska yritys maksaa työttömyysmaksuja ja palkansaajakustannuksia 13 prosenttia kilpailijoitaan vähemmän ja sen henkilöstö on vakaata ja joustavaa, koska palkansaajien määrä vähennee varhaiseläkkeelle jäämisen ja julkishallintoon siirtymisen takia.

⁽³⁹⁾ Vuoden 1996 lailla keskeytettyjen maksujen jatkaminen olisi johtanut korvausmaksuun, jonka suuruus olisi ollut noin [...] prosenttia vuonna 1997 maksetuista eläkkeistä ja joka olisi sen jälkeen laskettu [...] prosenttia vuodessa. France Télécomin 18.10.2010 esittämät huomautukset, taulukko s. 4.

⁽⁴⁰⁾ Katso alaviite 33.

⁽⁴¹⁾ Määrä lasketaan vähentämällä France Télécomin virkamiesten eläkkeitä koskevan diskontatun kokonaislainan määrästä (38,1 miljardia euroa) muista maksuvelvoitteista vapauttaviin työnantajamaksujen diskontattu määrä vuodesta 1996 alkaen (15,2 miljardia euroa), vuonna 1996 määritetty kiinteämääräinen maksu (5,7 miljardia euroa) ja asiaankuuluvat työntekijämaksut (4,9 miljardia euroa, ei diskontattu) eli yhteensä 12,3 miljardia euroa tai joka tapauksessa 9,9 miljardia euroa, jos France Télécomin virkamiesten eläkkeiden diskontattu kokonaismäärä arvioidaan 35,7 miljardiksi euroksi, kuten tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todetaan.

⁽³⁵⁾ Asia T-157/01, Danske Busvognmænd v. komissio (Combust), tuomio 16.3.2004, Kok., s. II-917, 57 kohta.

⁽³⁶⁾ Yhdistetyt asiat T-254/00, T-270/00 ja T-277/00, Hotel Cipriani SpA ym. v. komissio, tuomio 28.11.2008, Kok., s. II-3269, 181, 185, 186, 189, 192 ja 193 kohta.

⁽³⁷⁾ Katso alaviite 32.

⁽³⁸⁾ Katso alaviite 32.

- (64) Kantelijoiden mukaan tällainen valtiontuki ei sovellu sisämarkkinoille. France Télécomille koitua huomattava kilpailuetu oli lisäksi erityisen vahingollista, koska kustannusten vähentäminen ei ollut välttämätöntä sen rahoitusrakenteen turvaamiseksi: sen ansiosta, että France Télécomilta poistettiin vuonna 1996 eläkevelka, jonka diskontattu arvo oli 9,9 miljardia euroa, eikä sillä enää ollut kyseistä kustannusta taseessaan tai sen liitteessä, se pystyi kasvattamaan velkaansa sen jälkeen huomattavasti, sillä vuosina 1997–2007 sen keskimääräinen nettoraahoitusvelka oli 44 miljardia euroa. Lisäksi tuki, jolla France Télécom vapautettiin monopoliasemasta johtuvista eläkekustannuksista, on mahdollistanut yrityksen laajentumisen kansainvälisesti ja vahvistanut sen asemaa Ranskassa, jossa se on hyötynyt huomattavista monopoliaseman eduista, joista johtuvien kustannusten maksaminen olisi vain oikeudenmukaista.
- (65) Lisäksi aiemmat sääntöjenvastaiset ja sisämarkkinoille soveltumattomat tuet, joita ei ole maksettu takaisin, estävät kyseisen toimintatuen julistamisen sisämarkkinoille soveltuvaksi tukien yhteenlasketun vaikutuksen takia. Lopuksi, vuoden 1996 uudistuksesta puuttuvat tasapuoliset kilpailuedellytykset, koska sen nojalla ei makseta maksuja, jotka vastaavat työttömyysriskiä ja riskiä palkkojen maksamatta jäämisestä yrityksen konkurssitilanteessa, eikä uudistus siksi ole yhdenmukainen perussopimuksen sääntöjen kanssa. Riippumattoman asiantuntijan on kuitenkin laskettava France Télécomin eläkevelka ja Ranskan on sitouduttava takaamaan järjestelmän rahoituksen tasapuolisuus erityisesti säätämällä työnantajamaksun ja 5,7 miljardin euron korvauksen mukautusmekanismeista, mikäli kustannukset vaihtelevat.

4.3 Teleoperaattori

- (66) Teleoperaattori on samaa mieltä menettelyn aloittamista koskevassa komission päätöksessä esitetystä alustavasta analyysistä ja tukee sitä. Analyysissä määritettiin vuoden 1996 lailla käyttöön otetut muutokset uudeksi ja sääntöjenvastaiseksi valtiontueksi, koska sillä pyritään korvaamaan valtion vastuulla käytännössä olevat eläkemaksut France Télécomin muista maksuvelvoitteista vapauttavilla vuosimaksuilla, joista on vähennetty virkamiesasemassa olevien työntekijöiden maksamat maksut. Samaa määritelmää sovellettaisiin kyseisen operaattorin mukaan myös yksityisoikeudellisten työntekijöiden muita kuin yhteisiä riskejä vastaaviin sosiaaliturvamaksuihin, jotka France Télécomin kilpailijat maksavat mutta joita France Télécom ei ole maksanut vuoden 1996 jälkeen virkamiesten henkilöstöstään eikä yhteisen työlainsäädännön mukaisesta henkilöstöstään. Sitä paitsi, toisin kuin La Poste -päätöksen⁽⁴²⁾ kohteena olevassa asiassa France Télécomin työnantajamaksun laskenta ei ole kattanut eikä kata edelleenkaan kyseisiä maksuja, minkä vuoksi tukea ei voisi julistaa soveltuvaksi.
- (67) Operaattori katsoo sen tuen osalta, joka perustuu siihen, ettei myönnettyjä eläkkeitä tarvitse maksaa takaisin valti-

olle, että komission pitäisi päinvastoin todeta se sisämarkkinoille soveltumattomaksi La Poste -päätöksessä tekemänsä kilpailuvaikutusten analyysin perusteella. Tämän analyysin pitäisi perustua vuoden 1996 jälkeisiin tapahtumiin eikä La Poste -päätöksen tavoin tulevaisuuden olettamuksiin.

- (68) Kyseisen operaattorin mukaan France Télécomilla on määräävää markkina-asemaa vastaava valta-asema useilla markkinoilla, joilla se toimii. Siihen sovelletaan siksi ennakkosääntelyvelvoitteita nopean ja erittäin nopean internetin tukumarkkinoilla ja kiinteiden puhelujen aloitus- ja lopetusmarkkinoilla. Komissio on lisäksi EY:n perustamissopimuksen 82 artiklan mukaisesta menettelystä asiassa COMP-38.233 16 päivänä heinäkuuta 2003 tekemässään päätöksessä havainnut SEUT-sopimuksen 102 artiklan rikkomisen ja rankaissut siitä France Télécomia Wanadoo-tytäryrityksen kautta⁽⁴³⁾. Koska yrityksen talous on hyvässä kunnossa, se on voinut saamiensa tukien avulla rahoittaa kansainvälistä laajentumistaan, muun muassa hankkimalla Orangen, Retévisionin ja AMENAn.
- (69) Lopuksi operaattori pyytää komissiota määrittämään täsmällisesti kyseisen tuen määrät ja Deggendorf-oikeuskäytännön⁽⁴⁴⁾ mukaisesti kieltäytymään toteamasta, että kyseiset toimenpiteet soveltuvat sisämarkkinoille, koska aiempia sääntöjenvastaisia tukia ei ole maksettu takaisin.

5. RANSKAN TASAVALLAN HUOMAUTUKSET

- (70) Ranskan tasavalta katsoo, että France Télécomin palveluksessa olevien Ranskan valtion virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyihin vuonna 1996 tehdyt muutokset eivät ole mitään osin valtiontukea. Joka tapauksessa vuoden 1996 uudistus soveltuisi sisämarkkinoille erityisesti komission La Poste -päätöksessään⁽⁴⁵⁾ noudattamien perustelujen mukaisesti.

5.1 Valtiontuen olemassaolo

- (71) Ranskan tasavallan mukaan vuoden 1990 laki sai France Télécomin epätavalliseen tilanteeseen, joka poikkeaa yleisestä lainsäädännöstä, jossa säädetään sen osalta, että yritykset maksavat muista maksuvelvoitteista vapauttavan työnantajamaksun, joka suhteutetaan koko palkkasummaan ja joka ei liity maksettavien eläkkeiden tasoon. France Télécomin vastuulla olevat kustannukset olisivat siis epätavallisia, koska kyseistä henkilöstöä koskevan järjestelmän rahoitusvaje oli varma ja koska siitä oli todennäköisesti tulossa kestävä työssä olevien virkamiesten

⁽⁴²⁾ Katso alaviite 32.

⁽⁴³⁾ Teksti on saatavilla seuraavalla verkkosivulla: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_38233

⁽⁴⁴⁾ Asia C-421/10, Deggendorf, tuomio 6.10.2011, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

⁽⁴⁵⁾ Katso alaviite 32.

määrän väistämättömän vähenemisen ja eläkkeellä olevien virkamiesten määrän vastaavan kasvun vuoksi.

- (72) Vuoden 1996 uudistuksella eläkkeiden rahoittamista olisi mukautettu yleiseen lainsäädäntöön saattamatta sen vuoksi yritystä suotuisampaan kilpailutilanteeseen, koska France Télécomin maksu lasketaan vuosittain siten, että sen pakolliset sosiaaliturvamaksut ja veroluonteiset maksut mukautetaan televiestintäalan kilpailijoiden vastaavien maksujen tasoon. Olisi siis perusteltua, että laskettaessa sellaista maksuosuutta, jonka avulla varmistetaan tasapuoliset kilpailuedellytykset, ei oteta huomioon yksityisoikeudellisten työntekijöiden ja virkamiesten muita kuin yhteisiä riskejä vastaavia maksuja, sillä virkamiesten asema sulkee pois muun muassa työttömyysriskin lukuun ottamatta erottamista ja viraltapanoa koskevia poikkeustapauksia.
- (73) Ranskan tasavalta katsoo, että viitekehyyksiksi on otettava yrityksen kilpailijoiden tilanne Ranskassa, jotta voidaan määrittää, ovatko France Télécomin kustannukset tavallisia vai epätavallisia. Koska France Télécomille vuoden 1990 lailla säädetyt kustannukset olivat kohtuuttomia, yleisestä lainsäädännöstä poikkeavia, epätasa-arvoisia ja kestävättömiä, niiden poistamisella ja mukauttamisella kilpailijoiden tilanteeseen vuoden 1996 uudistuksen nojalla on vain saatu aikaan tavalliset kilpailuedellytykset. France Télécomille ei ole myöskään maksettu korvauksia kyseisessä järjestelmässä siihen kohdistuneista haitoista, vaikka, kuten sen huomautuksissa korostetaan, se kärsii edelleen rakenteellisista haitoista, liiallisista kustannuksista ja jäykkydestä, jotka johtuvat sen palveluksessa oleviin virkamiehiin sovellettavista henkilöstösäännöistä ja liittyvät työsopimuksen päättämisen tai valtionhallintoon palaamisen yhteydessä sovellettaviin taloudellisiin tukivälineisiin, ammattikoulutukseen tai suurempiin palkkakustannuksiin. Uudistuksesta johtuvalla nykyisellä järjestelmällä ei siksi anneta France Télécomille mitään etua, eikä siinä ole miltään osin kyse perussopimuksessa tarkoitettua valtiontuesta.
- (74) Tämä tulkinta perustuu unionin tuomioistuinten oikeuskäytännössä omaksuttuihin yleisiin periaatteisiin, joiden mukaan valtiontukea ovat vain toimet, joilla vähennetään yrityksen talousarvionon tavallisesti kohdistuvia kustannuksia, ja siksi laki, jonka nojalla voidaan välttää tilannetta, jossa yrityksen talousarvionon kohdistuu kustannuksia, joita ei tavallisessa tilanteessa olisi ollut, ei ole valtiontukea⁽⁴⁶⁾. Siitä olisi kyse toimenpiteissä, joilla vapautetaan julkisen sektorin kilpailija rakenteellisesta haitasta sen yksityisiin kilpailijoihin verrattuna⁽⁴⁷⁾. Tämä tulkinta vastaisi myös komission käytäntöä⁽⁴⁸⁾.
- (75) Lopuksi Ranskan tasavalta katsoo yleisemmin, että nykyiseen menettelyyn ei ole asianmukaista sisällyttää korvausta ja liiallista korvausta koskevia mekanismeja, joiden puitteissa France Télécom maksoi kustannuksia vuosina 1991–1996 (katso taulukko 1), jotta voidaan määrittää, onko valtiontukea myönnetty, tai päivämäärä, jona vuoden 1996 lailla käyttöön otetusta uudistuksesta johtuva etu on saatu, sillä kyseisessä laissa ei ole tästä säännöksiä. Kyseisten kustannusten maksaminen johtui yleisestä lainsäädännöstä poikkeavasta järjestelmästä, jossa France Télécomiin sovellettava eläkejärjestelmä katsottiin itsenäiseksi järjestelmäksi, eikä niin ole ollut vuodesta 1997 alkaen.
- (76) Ranskan tasavalta on tällä varauksella muuttanut johdanto-osan 61 kappaleessa mainittua, France Télécomin esittämää arviota kustannuksista, joita yritys ei enää maksanut vuodesta 1997 alkaen. Rekonstruoidulla vuosina 2008–2010 koskevan tilanteen ja soveltamalla siirtymäkerrointa Ranskan tasavalta katsoo, että kustannukset, jotka France Télécomin olisi pitänyt tältä pohjalta maksaa, ovat 165 miljoonaa euroa pienemmät kuin yrityksen itse laskemat kustannukset.

5.2 Mahdollisen valtiontuen soveltuvuus sisämarkkinoille

- (77) Ranskan tasavalta katsoo joka tapauksessa, että jos France Télécomia koskeva vuoden 1996 uudistus olisi valtiontukea, se pitäisi julistaa soveltuvaksi sisämarkkinoille komission La Poste -päätöksessään⁽⁴⁹⁾ tekemän analyysin mukaisesti. Vuoden 1996 uudistuksella France Télécom vapautettiin rakenteellisista kustannuksista, jotka vaikuttivat sen kilpailukykyyn markkinoilla niiden vapauttamisvaiheessa, ja sen maksut on siitä alkaen laskettu yhteisiä riskejä koskevan tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden perusteella.
- (78) Se, että France Télécomin vuodesta 1997 alkaen maksama maksu ei kata yksityisoikeudellisten työntekijöiden muita kuin yhteisiä riskejä, ei olisi este soveltuvuudelle sisämarkkinoille. Sen osalta taulukossa 4 esitetään Ranskan tasavallan keräämiä tietoja, jotka osoittavat eron France Télécomin maksaman maksun ja sen maksun välillä, jonka France Télécom olisi maksanut, jos muut kuin yhteiset riskit olisi otettu mukaan tähän laskelmaan, ja josta on vähennetty France Télécomin itse vakuuttamat suoritukset ja muut maksut, jotka rasittavat yritystä sen kilpailijoihin verrattuna.

⁽⁴⁶⁾ Asia C-237/04, Enirisorse, tuomio 23.3.2006, Kok., s. I-2843.

⁽⁴⁷⁾ Asia T-157/01, Danske Busvognmænd v. komissio (Combus), tuomio 16.3.2004, Kok., s. II-917.

⁽⁴⁸⁾ Komission 25.7.1995 tekemä päätös, Sabena/Swissair – Valtiontuen näkökulma.

⁽⁴⁹⁾ Katso alaviite 32.

Taulukko 4

France Télécomin vuosien 1997–2010 työnantajamaksu laskettuna sovelletun, tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden (TEC) perusteella ja tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden (TEC*) perusteella, jossa on otettu huomioon muut kuin yhteiset riskit

Vuosi	TEC	Miljoonaa euroa	TEC*	Miljoonaa euroa	TEC-TEC*
1997	36,2 %	1 088,9	48,1 %	1 446,9	- 358,0
1998	35,4 %	1 069,6	47,1 %	1 423,1	- 353,5
1999	36,7 %	1 108,5	48,4 %	1 460,3	- 351,8
2000	36,4 %	1 085,0	48,0 %	1 429,3	- 344,3
2001	37,0 %	1 088,6	47,9 %	1 407,9	- 319,3
2002	37,7 %	1 100,1	43,5 %	1 267,9	- 167,8
2003	37,6 %	1 085,0	45,0 %	1 298,5	- 213,5
2004	[...] %	1 048,6	[...] %	(...)	(...)
2005	[...] %	984,6	[...] %	(...)	(...)
2006	[...] %	957,6	[...] %	(...)	(...)
2007	[...] %	917,6	[...] %	(...)	(...)
2008	[...] %	859,2	[...] %	(...)	(...)
2009	[...] %	805,4	[...] %	(...)	(...)
2010	[...] %	744,5	[...] %	(...)	(...)

(79) Ranskan tasavalta katsoo, että vuodesta 1997 vuoteen 2043 asti France Télécomin todellisuudessa maksamien ja sen maksettaviksi tulevien maksujen diskontattu arvo olisi 13,5 miljardia euroa. Tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistava maksuosuus, jota on muutettu ottamalla laskennassa huomioon muut kuin yhteiset riskit ja josta vähennetään France Télécomille mutta ei sen kilpailijoille aiheutuvat maksut, johtaisi samalla jaksolla suurempaan vuotuiseseen maksuun eli 16,7 miljardiin euroon. Ranskan viranomaisten mukaan kyseisiä riskejä ei tarvitse ottaa huomioon, ja ne ovat laskeneet, että erotus (3,2 miljardia euroa) korvautuisi suurelta osin France Télécomin vuonna 1997 maksamalla poikkeuksellisella 5,7 miljardin euron kiinteämääräisellä maksulla.

(80) Ranskan tasavalta katsoo, että La Poste -päätöksen⁽⁵⁰⁾ tavoin voidaan katsoa, että tämä kiinteämääräinen maksu voidaan rinnastaa korvaukseen, joka todennäköisesti korvaa muita kuin yhteisiä riskejä koskevat maksut kattavaan

muutettuun osuuteen liittyvien osuuksien maksun. Tässä tapauksessa vaikuttaa siltä, että korvauksen määrä on tällä hetkellä suurempi kuin vuoden 1996 uudistuksella vahvistetun osuuden ja taulukossa 4 esitetyn muutetun osuuden välinen ero ja että korvauksen määrää ei koskaan täysin käytetä osuuksien välisen eron perusteella. Näin ollen komission menettelyn aloittamispäätöksessään ilmaisemat epäilykset todellisen tasapuolisen kilpailun puuttumisesta France Télécomin ja sen kilpailijoiden välillä hälvenisivät.

(81) Ranskan tasavallan mielestä La Posten virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistus, joka otettiin käyttöön vuonna 2006 ja jonka mallina käytettiin France Télécomin vuoden 1996 uudistusta, on täysin verrattavissa France Télécomin uudistukseen olennaisilta osiltaan. Tämän vertailukelpoisuuden vuoksi komissiolla ei ole mitään perusteita poiketa La Postea koskevasta ennakkopäätöksestä. Komission pitäisi erityisesti hyväksyä, että France Télécomille säädetty poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu otetaan huomioon analysoitaessa uudistuksen vaikutuksia tasapuolisiin kilpailuedellytyksiin ja että se katsotaan tosiasiallisesti muihin kuin yhteisiin riskeihin liittyvien maksujen ennakkomaksuksi.

(82) Sitä vastoin kansalliskokouksessa ja senaatissa käydyissä keskusteluissa, joissa mainittiin uudistuksen kattamaksi rahoituskaudeksi kymmenen vuotta, annettiin satunnaisia lausuntoja. Tällaista perustelua ei ollut lakiluonnoksen perusteluissa eikä asiaankuuluviissa laeissa eikä niiden soveltamiseksi laadituissa teksteissä. Lainsäätäjän tarkoituksena vuonna 1996 oli ilmeisesti vahvistaa France Télécomin eläkekustannukset kilpailijoita vastaavalle tasolle eikä poistaa uudistuksen vaikutusta kymmenen vuoden ajaksi, kuten todetaan perusteluissa, joita komissio voisi käyttää, jos se ottaa huomioon asiayhteydestään irrotettuja lausuntoja.

(83) Parlamentin teksteissä osoitettiin yksiselitteisesti, että maksun määräksi vahvistettiin kiinteämääräinen maksu, joka ei liittynyt mitenkään valtiolle todellisuudessa aiheutuviin kustannuksiin. Samoin perustuslakineuvosto totesi 30 päivänä joulukuuta 1996 tekemässään päätöksessä nro 96-385 DC, että 37,5 miljardin Ranskan frangin kiinteämääräistä maksua voitiin perustella sillä, että valtio vastasi virkamiesten eläkkeistä ilman vastinetta, vaikka valtion talousarvioon maksettavia maksuja ei osoitettaisi tiettyihin menoihin, vaan ne edistäisivät osaltaan talousarvion tasapainoa talousarviolaista 2 päivänä tammikuuta 1959 annetun määräyksen 18 pykälän mukaisesti.

(84) Ranskan tasavalta katsoo, että poikkeuksellisen maksun täsmällinen määrä vahvistettiin vuoden 1997 talousarviolailla eikä siinä otettu huomioon kymmenen vuoden jaksoa, jonka aikana kyseisellä maksulla korvattaisiin valtiolle aiheutuvia kustannuksia, vaan maksun osalta otettiin päinvastoin huomioon sen vaikutus France Télécomin

⁽⁵⁰⁾ Katso alaviite 32.

taseen rakenteeseen, jonka pitäisi pysyä kohtuullisena. Maksun määrän tasaamista ei tehty valtiolle aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi vaan ottaen huomioon yrityksen maksukyky.

- (85) Maksua on hallittu vuodesta 1997 alkaen tosiasiallisesti maksetuista eläkemaksuista irrallisena, mikä vahvistaa sen kiinteämääräisyyden. Ranskan tasavallan toimittamista luvuista käy ilmi, että vuosina 1997–2006 France Télécomin virkamiehille eläkkeiden jakotilin kautta maksetut eläkkeet nousivat [...] miljardiin euroon, vaikka France Télécomin poikkeuksellisesta maksusta vastaava julkinen laitos maksoi kyseiselle tilille 3,4 miljardia euroa. Samalla jaksolla jäljellä oleva määrä, jota ei rahoitettu maksetuista maksuista, nousi 1,2 miljardiin euroon. Lisäksi vuonna 1997 arvioitiin, että tämä rahasto olisi voimassa 17–25 vuotta, mikä ei liity mitenkään siihen kymmenen vuoden jaksoon, jota komissio näyttää haluavan käyttää perustelujensa pohjana.
- (86) Ranskan tasavalta katsoo, että France Télécom olisi joutunut ilman uudistusta markkinoiden ulkopuolelle, koska maksuosuus nousi 77 prosenttiin indeksisidonnaisesta bruttopalkasta vuonna 2010 ja koska yrityksen täytyi kirjata taseeseensa palveluksessaan olevien virkamiesten eläkesitoumuksia koskevia varauksia. Uudistus on siksi ratkaiseva vaihe mukautumisessa markkinoiden vapauttamiseen unionin tavoitteen mukaisesti, ja uudistusta on mukautettu tavoitteeseen ja rajoitettu mahdollisimman paljon. Ilman uudistusta France Télécom olisi poistunut markkinoilta, eikä se olisi voinut tehdä tarvittavia investointeja, erityisesti tilaajakäytön eriyttämiseksi, ilman konkurssin riskiä, joten uudistuksella ei ollut kielteisiä vaikutuksia kilpailuun.
- (87) Ranskan tasavallan mukaan France Télécomin eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistaminen ja etenkin poikkeuksellisen maksun käyttöönotto eivät myöskään olisi johtaneet kustannuksiin valtiolle vuosina 1997–2006, vaan ne itse asiassa tuottivat Ranskan valtiolle yli 9,1 miljardin euron nettotulot Ranskan viranomaisten arvioiden mukaan⁽⁵¹⁾. Jos poikkeukselliselle maksulle olisi laskettava tuotto, Ranskan tasavalta katsoo, että olisi sovellettava 7 prosentin diskonttokorkoa. Poikkeuksellisen maksun periaate luotiin jo vuonna 1996. Sijoitusajan pitäisi olla pitkä, koska maksettavien etuuksien ja odotettavissa olevien maksujen välinen ero ylittäisi 500 miljoonaa euroa vasta vuonna 2005 eli yhdeksän vuotta myöhemmin ja 1 miljardi euroa vasta 12 vuotta myöhemmin. Vuonna 1996 Ranskan valtion 15 vuoden obligaatioiden (jäljem-

pänä 'OAT-obligaatiot') korko oli keskimäärin 6,9 prosenttia. France Télécom puolestaan laski vuoden 1991 marraskuun ja vuoden 1997 marraskuun välillä liikkeelle obligaatioita, joiden korko oli keskimäärin 7 prosenttia.

- (88) Lopuksi koska elinkeinoveron soveltamista France Télécomiin koskevassa komission päätöksessä⁽⁵²⁾ vaadittu varojen asettaminen sulkutilille on toteutettu ja varat on maksettu, komission olisi katsottava, että päätös on pantu täytäntöön sen vuonna 2007 asiasta antaman tiedonannon⁽⁵³⁾ mukaisesti. Siksi näiden tukien yhteenlaskettua vaikutusta ei pitäisi tutkia.

6. TUEN ARVIOINTI

6.1 SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tuen olemassaolo

- (89) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä tuki valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”
- (90) Tämän artiklan kaikkien ehtojen soveltamista kyseessä oleviin tosiseikkoihin tarkastellaan 6.1.1–6.1.5 kohdassa.
- 6.1.1 *Valtion varoista myönnetty valtioneuti*
- (91) Ranskan valtio on laatinut vuoden 1990 lain ja vuoden 1996 lain. Niissä säädetään toimenpiteistä, jonka mukaan France Télécom maksaa valtiolle vastineen siitä, että valtio maksaa France Télécomin virkamiehille myönnetty eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena. Koska France Télécomin vuoden 1996 lain mukaisesti valtiolle maksama vastine on vähemmän kuin vuoden 1990 lain alkuperäisessä versiossa, tuki myönnetään France Télécomille Ranskan valtion varoista.

6.1.2 *Tiettyjen yritysten suosiminen*

- (92) Vuoden 1990 lain säännöksillä määritettiin järjestelmä, jota sovelletaan julkiseen operaattoriin France Télécomiin, jolla on oikeushenkilöys. Kansalliseen yritykseen France Télécomiin liittyvällä vuoden 1996 lailla muutettiin kyseistä järjestelmää France Télécomiin sovellettavien säännösten nojalla niiden ehtojen mukaan, jotka siinä on määritetty vain kyseistä yritystä varten.

⁽⁵¹⁾ Tämä 9,1 miljardin euron määrä kattaisi 5,7 miljardin euron korvauksen sekä 3,4 miljardin euron ylijäämän. Kyseinen ylijäämä johdettiin toisaalta valtiolle uudistuksesta jakson aikana koituneista todellisista kuluista, joiksi arvioitiin 2,37 miljardia euroa, ja toisaalta 4,9 miljardin euron koroista, jotka saataisiin 7 prosentin korolla sijoitetusta poikkeuksellisesta maksusta, sekä France Télécomin vuotuisen maksujen vähenemistä seuraavasta 840 miljoonan euron suuruisesta yritysverotulojen kasvusta.

⁽⁵²⁾ Katso alaviite 33.

⁽⁵³⁾ Komission tiedonanto ”Sääntöjenvastaisen ja yhteismarkkinoille soveltumattoman valtioneutiin takaisinerintää edellyttävien komission päätösten tehokas täytäntöönpano jäsenvaltioissa” (2007/C 272/05) (EUVL C 272, 15.11.2007, s. 4).

(93) Vuoden 1990 lain nojalla perustetun järjestelmän tavoitteena on määrittää erityinen vastine France Télécomin Ranskan valtiolle eläkkeistä maksamia työnantajamaksuja koskevien periaatteiden ja määrien osalta. Myös vuoden 1990 lain alkuperäisessä versiossa, jota sovellettiin vuosina 1991–1996, France Télécomin maksettavaksi säädetty vastine sekä vuodesta 1997 alkaen sovelletulla vuoden 1996 lailla perustettu eri vastine, ovat erityisiä toimenpiteitä, jotka koskevat ainoastaan France Télécomia, ja ne täyttävät siten valikoivuusehdon, toisin kuin France Télécom väittää.

6.1.3 Taloudellinen etu, joka vääristää tai saattaa vääristää kilpailua

(94) On määritettävä, suositaanko kyseisen korvauksen määrän vahvistavilla toimenpiteillä France Télécomia. Kysymystä siitä, ovatko vuoden 1996 lailla vuoden 1990 lain 30 pykälään tehdyt muutokset tukea France Télécomille koituvan taloudellisen edun osalta, on arvioitava kyseisen eläkejärjestelmän luonteen ja yleisen rakenteen ja siitä France Télécomille koituvien vaikutusten perusteella eikä muutosten syiden tai tavoitteiden perusteella. Vuoden 1990 lain muuttamisen tavoite ei siis periaatteessa ole merkityksellinen muutoksen vaikutusten arvioimiseksi, toisin kuin Ranskan tasavalta katsoo.

Sovellettavan eläkejärjestelmän perustelut

(95) Se, että valtio maksaa France Télécomin virkamiehille myönnetty eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena, johtuu siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain soveltamisesta, sillä ainoastaan sitä sovelletaan kyseisiin entisiin virkamiehiin. Vuoden 1990 tai vuoden 1996 lailla ei ole muutettu näiden virkamiesten asemaa eikä periaatetta, jonka mukaan valtio vastaa heidän eläkkeidensä maksamisesta. Tämä vastuu näyttää johtuvan periaatteesta, jonka mukaan virkamiehet palvelevat riippumattomasti yleisiä etuja. Niin ei ole, jos nämä virkamiehet työskentelevät yrityksessä, joka tarjoaa palveluja korvausta vastaan omaksi edukseen ja hyödykseen kilpaillen muiden samoja palveluja tarjoavien yritysten kanssa.

(96) Siksi vastineen maksaminen valtiolle, mistä säädetään vuoden 1990 lain alkuperäisessä versiossa sekä siihen vuoden 1996 lailla tehdyissä muutoksissa, on poikkeus periaatteeseen, jonka mukaan vastuu on Ranskan valtiolla. Tätä poikkeusta perustellaan France Télécomin palveluksessa olevien virkamiesten eläkkeisiin sovellettavan järjestelmän luonteella ja yleisellä rakenteella. Ranskan valtion on siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain mukaisesti maksettava myönnetty eläkkeet ja toimittava niistä vastaavana laitoksena niiden France Télécomin virkamiesten osalta, joilla on Ranskan valtion virkamiesten yleinen asema ja jotka eivät kuulu sosiaaliturvaetuksia koskevan yhteisen lainsäädännön piiriin.

(97) Vaikka France Télécom ei edes maksaisi vastinetta, Ranskan valtion olisi silti huolehdittava eläkesitoumuksistaan kyseisessä asemassa olevaa virkamieshenkilöstöä kohtaan, ellei se muuttaisi yksipuolisesti kyseisiä sitoumuksia. Jos taas valtion kouluttamat virkamiehet annettaisiin France Télécomin käyttöön ilman mitään vastinetta jo maksetuista tai myöhemmin maksettavista eläkkeistä, France Télécomille annettaisiin selkeä etu.

(98) Koska France Télécomin kilpailijoilla ei ole palveluksessaan virkamieshenkilöstöä, jonka osalta Ranskan valtiolla olisi vastaava rahoitusvelvoite, niihin ei voida soveltaa lain nojalla perustetun eläkkeiden rahoitusta ja France Télécomin vastineiden maksamista koskevan järjestelmän perusteluita. Tätä tukee se seikka, että koska kilpailijoiden palveluksessa olevan henkilöstön asema on erilainen sosiaaliturvaetuksia koskevan yleisen lainsäädännön soveltamisalaa kuuluvien palkkojen maksamatta jäämisen riskien suhteen, Ranskan viranomaiset näyttävät katsovan, että niiden osalta on perusteltua maksaa sosiaaliturvamaksuja kyseisen riskin kattamiseksi. Juuri tähän asemaan Ranskan tasavalta kuitenkin vetoaa katsoessaan, että virkamiesten ja yksityisoikeudellisen henkilöstön muiden kuin yhteisten riskien sisällyttäminen France Télécomin valtiolle vuoden 1996 lain mukaisesti maksaman vastineen laskentaan ei ole perusteltua.

(99) Siitä siis johtuu, että yksityisoikeudellisen henkilöstön palkkaamisen vuoksi maksettavien kustannusten osalta kyseiset yritykset eivät ole oikeudellisesti eivätkä tosiasiallisesti tilanteessa, jota voitaisiin verrata France Télécomin tilanteeseen sen virkamieshenkilöstön osalta, toisin kuin Ranskan tasavalta ja France Télécom huomautuksissaan katsovat.

(100) Vastaavasti France Télécomiin sovellettavaa vastinejärjestelmää ei voida verrata järjestelmään, jota sovelletaan muihin julkisiin tahoihin, kuten Ranskan valtion rahapajaan (Monnaie de Paris) tai kansalliseen metsävirastoon, joiden palveluksessa on virkamiehiä ja jotka voidaan määrittellä joidenkin toimiansa osalta SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi yrityksiksi, tai muihin teollisiin tai kaupallisiin julkisiin laitoksiin, kuten aiemmin EDF tai GDF. EDF:llä ja GDF:llä oli erityiset eläkejärjestelmät, joita ei ollut mukautettu virkamiesten eläkejärjestelmiin. EDF:n ja GDF:n järjestelmät on sita paitsi sulautettu myöhemmin yleiseen järjestelmään, vaikka on korostettava, että komissio on todennut, että tukea ei ole myönnetty, jos sulautuminen tapahtuu valtiolle taloudellisesti neutraalilla tavalla⁽⁵⁴⁾, mistä ei ollut kyse vuoden 1996 uudistuksessa.

⁽⁵⁴⁾ Komission päätös, tehty 16 päivänä joulukuuta 2003, valtiontuista, jotka Ranska on myöntänyt EDF:lle sekä sähkö- ja kaasutoimialalle (K(2003) 4637 lopullinen), 2 artikla (EUVL L 49, 22.2.2005, s. 9).

(101) Vastaavasti La Posten palveluksessa olevien virkamiesten eläkkeistä valtiolle maksettavaa vastinetta koskeva järjestelmä oli ennen komission La Poste -päätöksessä kuvaamia ja ehdollisesti hyväksymiä muutoksia myös kansallisen yrityksen järjestelmä, joka vastaa teollisen ja kaupallisen julkisen laitoksen järjestelmää ja joka pysyi vuoden 1990 lain alkuperäisen version nojalla France Télécomin järjestelmää vastaavana sen osalta, että siinä säädettiin eläkkeellä oleville virkamiehille maksettavien eläkkeiden vuotuisesta korvaamisesta valtiolle ja sosiaaliturvalain L-134 pykälässä tarkoitettujen kustannusten maksamisesta.

(102) Vaikka vaikuttaa siltä, että La Posten ja France Télécomin välillä ei ole kilpailua, jota France Télécomille myönnettyt tuet vääristäisivät todennäköisesti tai saattaisivat vääristää, France Télécomin virkamiesten eläkejärjestelmän perustelut ja säännökset ennen vuoden 1996 uudistusta olivat kuitenkin samanlaiset kuin La Posteen samaan aikaan sovelletun järjestelmän perustelut ja säännökset. Lisäksi komissio katsoo La Poste -päätöksessään, että La Posteen sovellettavan järjestelmän uudistaminen oli valtiontukea, toisin kuin Ranskan tasavalta katsoo France Télécomin osalta. France Télécomin tilanteen arvioimiseksi yleisemmin vertailutilanteena käytetään sellaisen julkisen tai yksityisen yrityksen tilannetta, jolla on palveluksessaan virkamieshenkilöstöä, joka on säilyttänyt asemansa. Sellaisen yritysten tilannetta voidaan verrata France Télécomiin. Juuri tämän vertailujärjestelmän mukaisesti voidaan arvioida, onko France Télécomille myönnetty valtiontukea.

Taloudelliset edut

(103) Ei voida myöskään katsoa, että toimenpiteellä ei anneta etua yritykselle, tässä tapauksessa France Télécomille, ainoastaan siitä syystä, että sillä korvataan tietty haitta, joka yritykselle olisi aiemmin koitunut, toisin kuin Ranskan tasavalta ja France Télécom katsovat. Komissio on äskettäin torjunut televiestintäalalla France Télécomin kanssa kilpailleen operaattorin väitteen, jonka mukaan virkamieshenkilöstön eläkkeisiin verrattavilla erityisillä eläkettä koskevilla sosiaalisilla oikeuksilla, jotka on saavutettu aiemmin ja jotka eräiden työntekijöiden osalta eroavat yleiseen lainsäädäntöön kuuluvista eduista, voitaisiin perustella toimenpiteet tämän henkilöstöryhmän eläkkeistä operaattorille aiheutuvien sosiaaliturvamaksujen vähentämiseksi⁽⁵⁵⁾. Kuten Ranskan viranomaiset korostivat vuoden 1996 lakia koskevasta luonnoksesta käydyssä keskustelussa, kyseisen lain nojalla säädetään tämän osalta Ranskan valtion uusista ja raskaista kustannuksista, jotka johtuvat siitä, että valtio maksaa France Télécomin virkamiehille myönnetty eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena. Vuoden 1996 laki on siis vaikuttanut niin, että France Télécomin jatkuvasti maksama vastine pienenee.

(104) Laissa säädettyjen työnantajamaksujen määrää koskevien laskentasääntöjen perusteella France Télécom on maksanut 31 päivästä joulukuuta 1996 alkaen valtiolle vasti-

netta, joka on pienempi kuin minkä se olisi maksanut, jos lakia ei olisi säädetty. Koska tällä lailla käyttöön otettu työnantajamaksu lisäksi vapauttaa muista maksuvelvoitteista, France Télécom peruutti tulevien velvoitteiden maksamista varten kirjanpitoonsa tekemänsä varaukset heti 31 päivänä joulukuuta 1996. Siten kustannukset, joista France Télécom vapautettiin, eivät olleet uusia, koska vuoden 1990 laissa sovellettiin uudelleen aiempaa talousarviokäytäntöä, eivätkä ennakoinnattomia, koska yritys perusti varauksia sitä varten, eivätkä ne poikenneet yleisestä sosiaaliturvalainsäädännöstä, koska sitä ei sovelleta France Télécomin maksamaan vastineeseen.

(105) Vuoden 1996 lain nojalla on sen voimaantulosta alkaen siirretty Ranskan valtiolle vuotuinen maksuvelvoite, joka kattaa lopulta kokonaan kyseisen henkilöstön eläkkeiden rahoituskustannukset. Siten vuoden 1996 lain nojalla myönnetyn tuen määrä voidaan laskea lain voimaantulosta alkaen määrittämällä France Télécomin Ranskan valtiolle maksamasta, muista maksuvelvoitteista vapauttavasta työnantajamaksusta muodostuvan vastineen ja taulukossa 1 esitettyjen, vuoden 1990 alkuperäisen lain nojalla maksettavien kustannusten vuotuinen erotus, josta on vähennetty vuonna 1997 maksettu kiinteämääräinen maksu.

(106) Ranskan tasavallan toimittamista, johdanto-osan 40 kappaleessa esitettyistä arvioista käy ilmi, että vuoden 1996 uudistuksen aikaan ja Ranskan valtion vastuulla olevista kustannuksista johtuvien rahoitusvelvoitteiden ennakoi-tuun loppumiseen asti Ranskan viranomaiset pystyivät arvioimaan näiden uusien kustannusten kokonaisnettomäärän vuoteen 2043 asti, jolloin valtion rahoitusvelvoitteet eläkkeellä olevien virkamiesten tai näiden edunsaajien osalta olisivat päättyneet, [...] miljardiksi euroksi. Nettokustannusten nykyarvo oli [...] miljardia euroa vuonna 1996 sen jälkeen, kun niistä oli vähennetty France Télécomin vuotuiset maksut (15,2 miljardia euroa), työntekijämaksut ([...] miljardia euroa) ja 5,7 miljardin euron poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu.

(107) Lisäksi on pantava merkille, että vuoden 1996 uudistuksen aikaan arvioidut määrät ovat todellisen määrän likiarvoja⁽⁵⁶⁾. France Télécomille vuotuisten maksujen muodossa määrättyä vastinetta tai vuonna 1997 maksettua 5,7 miljardin euron korvausta ei vahvistettu sitä varten, että niiden tavoitteena olisi ollut budjettineutraalius Ranskan valtion talousarviossa eikä niillä ollut tällaista vaikutusta. Jos tästä olisi ollut kyse ja edellyttäen, että vakuutusmatemaattisen laskennan oletukset olisivat olleet

⁽⁵⁵⁾ Komission päätös 2009/703/EY, tehty 11 päivänä helmikuuta 2009, valtiontuesta C 55/07 BT plc:lle, 80 kohta (EUVL L 242, 15.9.2009, s. 21).

⁽⁵⁶⁾ Tällainen arvio on pätevä ainoastaan, mikäli sen taustalla olevat monet oletukset osoittautuvat oikeiksi. Lisäksi France Télécomin eläkkeitä varten määrätty 7 prosentin diskonttokorko on esimerkiksi paljon suurempi kuin 3 prosentin diskonttokorko, jota Ranskan tasavalta on käyttänyt – tosin tässä tapauksessa jälkikäteen – sähkö- ja kaasutoimialan eläkejärjestelmien uudistuksia koskevilla tapauksissa, joista komissio teki päätöksen 16 päivänä joulukuuta 2003 (edellä mainittu komission päätös valtiontuista, jotka Ranska on myöntänyt EDF:lle sekä sähkö- ja kaasutoimialalle (K(2003) 4637 lopullinen).

asianmukaisia, kustannukset ja tulot olisivat olleet yhtä suuret koko ajanjaksolla eikä France Télécomille olisi siten koitunut taloudellista etua.

(108) Ranskan viranomaiset olivat tietoisia siitä, että France Télécomin virkamiesten eläkekustannusten siirtäminen valtion yleiseen talousarvioon oli valtiolle uusi ja raskas rasitus, joka katettaisiin vain osittain määräämällä poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu tai myymällä osa valtion omistamista yrityksen osakkeista. Myös johdanto-osan 31 kappaleessa mainitut keskustelut osoittavat, että Ranskan valtio ei pyrkinyt vuonna 1996 korvaamaan kokonaan uusia kustannuksia, jotka se otti tulevaisuuden osalta vastuulleen, vaan se päinvastoin pyrki ottamaan vastuulleen uudet kustannukset ja pyrki huolehtimaan siitä, että yrityksen edut otettaisiin ensin huomioon.

(109) On selvää, että vaikka sovellettaisiin erilaisia vakuutusmatemaattisia oletuksia kuin Ranskan valtio on soveltanut arvioidessaan uusia kustannuksiaan ja huolimatta vuonna 1997 maksetusta poikkeuksellisesta kiinteämääräisestä maksusta, uudistuksella on myönnetty huomattava taloudellinen etu, koska työnantajan eläkemaksut ovat pienemmät. Koska kiinteämääräisellä maksulla tai korvauksella ei voitu kattaa kaikkia Ranskan valtiolle siirrettyjä kustannuksia, vaan sillä korkeintaan vähennettiin kustannuksia, ja ottaen huomioon kyseessä olevien määrien suuruusluokan ei ole tarpeen vahvistaa aiemmin käytetyn vakuutusmatemaattisen laskennan asianmukaisuutta ja siitä johtuvien arvioiden täsmällisyyttä koko kaudelle vuoteen 2043 asti.

(110) Ei ole myöskään tarpeen verrata France Télécomin pienemmistä maksuista johtuvia taloudellisia etuja virkamiesten palvelukseen ottamisesta johtuviin oletettuihin haittoihin, kuten France Télécom Ranskan tasavallan tukemana vaatii. Vuoden 1996 lailla ei joka tapauksessa ole lisätty oletettuja haittoja, koska se ei ole johtanut uusien virkamiesten palvelukseen ottamiseen. Lisäksi vuoden 1996 lailla France Télécom vapautettiin osasta sen rahoitusvelvoitteita, ja sen tavoitteena ei ollut korvata palkkoihin liittyvää oletettua haittaa tai, France Télécomin sanoin, virkamieshenkilöstön palvelukseen ottamiseen liittyvää pienempää joustavuutta.

(111) Siksi on tarpeetonta vastata väitteisiin virkamiesten palvelukseen ottamisen oletetuista haitoista, jotka Ranskan tasavalta ja France Télécom ovat maininneet.

— Ensinnäkin France Télécomilla oli ennen Ranskan markkinoiden avaamista kilpailulle koulutettu ja pätevä henkilöstö, jota ilman, jos se olisi pitänyt vaihtaa kokonaan, se ei olisi pystynyt säilyttämään asemaansa markkinoilla, minkä France Télécom jättää mainitsematta huomautuksissaan.

— Lisäksi palkkojen määrä ja investoinnit henkilöstön koulutukseen, jotka France Télécom katsoo haitaksi, ovat tavanomaisia kustannuksia yrityksen talousarvi-

ossa, eikä ole osoitettu, että ne eivät parantaisi henkilöstön sitoutumista ja tuottavuutta kilpailijoihin verrattuna.

— Vaikka on totta, että France Télécomilla ei ole mahdollisuuksia mukauttaa palkkamenojaan ottamalla käyttöön kyseisen henkilöstön määrän vähentämistä koskeva sosiaalinen suunnitelma, on kyseenalaista, voisiko se panna asianmukaisesti täytäntöön suunnitelman, joka kohdistuu ainoastaan virkamiehiin, kun taas virkamiesten palvelukseen ottamisen lopettaminen vuonna 1997 ja yksityisoikeudellisen henkilöstön käyttäminen tarjoavat sille tiettyjä mahdollisuuksia mukauttaa palkkamenoja.

— Vaikka on lisäksi totta, että yritys käyttää huomattavasti määrärahoja kannustaakseen kyseistä henkilöstöä jäämään varhaiseläkkeelle, kyseisen välineen käyttöönotto olisi ollut yrityksen kannalta vähemmän kannustavaa ja edullista, jos Ranskan valtiolle ei olisi siirretty France Télécomin rahoitusvelvoitteita, mistä säädetään vuoden 1996 lailla. Välineen nojalla on siis mahdollista kannustaa henkilöstöä varhaiseläkkeelle ja siten aikaistaa valtion vastuuta kyseisen henkilöstön osalta. Ilman vuoden 1996 lakia vastuu olisi edelleen ollut France Télécomilla.

(112) Yhtä perusteettomalta vaikuttaisi France Télécomin aiemasta monopolistaan saamien kilpailuetujen huomioon ottaminen, jonka kantelijat ovat maininneet, koska se ei liity tarkasteltavana olevista toimenpiteistä johtuvan taloudellisen edun saamista tai saamatta jäämistä koskevaan kysymykseen. Oletetut edut tai haitat eivät liity televiestintämarkkinoiden kilpailuedellytysten tasapuolistamista koskevaan kysymykseen sosiaaliturvakustannusten osalta.

(113) Ainoastaan vuoden 1996 laissa tarkoitettu poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu kohdistui välittömästi France Télécomin kustannuksiin jo määritetyssä vertailutilanteessa. Kiinteämääräisen maksun maksaminen on vähentänyt sen tuen määrää, jota France Télécom on saanut ja saa siihen asti, että rahoituskustannukset, joista Ranskan valtio vastaa vuoden 1996 lain mukaisesti France Télécomin sijasta, loppuvat. Riippumatta Ranskan hallituksen kyseiseen aikaan käyttämien vakuutusmatemaattisten menetelmien paikkansapitävyydestä ilman tätä kiinteämääräistä maksua niiden kustannusten määrä, joista France Télécom olisi vapautettu, olisi ollut 18,9 miljardia euroa eikä [...] miljardia euroa vuoden 1996 nettoarvona.

Kilpailun vääristyminen tai mahdollinen vääristyminen

(114) France Télécom on siis saanut vuoden 1996 lain nojalla enemmän varoja käyttöönsä markkinoilla, joilla se toimii. Nämä varat olivat vuoden 1996 lain ansiosta myös suuremmat kuin varat, jotka France Télécomilla oli käytössään vuoden 1990 lain alkuperäisen version nojalla. Televiestintäpalvelujen markkinoita, joilla France Télécom

toimi ja toimii koko Ranskan alueella ja muissa jäsenvaltioissa, on kuitenkin asteittain avattu kilpailulle poistamalla vähitellen yksinoikeudet tai erityiset oikeudet vuodesta 1988 alkaen ja kokonaan vuodesta 1998 alkaen lukuun ottamatta eräitä poikkeuksia. Markkinat avattiin kokonaan kilpailulle Ranskassa vuonna 2002. Oikeudellisten esteiden poistamiseen on liittynyt muiden sellaisten toimijoiden markkinoille tulo, jotka kilpailevat France Télécomin kanssa ja kilpailivat jo ennen vuosien 1990 ja 1996 säädöksiä, joita tässä päätöksessä käsitellään.

(115) Koska France Télécom vapautettiin velvoitteesta vastata tulevista eläkekustannuksista virkamieshenkilöstönsä eläkkeiden osalta ja siihen sovellettiin pienempää vuotuista maksua, se kykeni poistamaan taseestaan sitoumuksia ja kustannuksia, minkä ansiosta sen oli helpompi hankkia pääomaa ja siten sen tilanne oli suotuisampi kuin ennen vuoden 1996 uudistusta. Koska France Télécom vapautettiin myös Ranskan aiemmista markkinoista johtuvista kustannuksista, sen oli helpompi kehittää toimintaansa muiden jäsenvaltioiden markkinoilla, jotka on avattu hiltaintain kilpailulle, ja näin se on tosiaan tehnyt, kuten johdanto-osan 48–50 kappaleessa osoitetaan.

(116) Tästä johtuu, että France Télécomin kustannusten vähentäminen, joka johtuu säännöistä, joiden mukaisesti lasketaan Ranskan valtiolle maksettava korvaus siitä, että valtio vastaa yrityksen virkamieshenkilöstön eläkkeistä, vääristää tai saattaa vääristää kilpailua France Télécomin ja uusien kilpailijoiden välillä Ranskassa ja muissa jäsenvaltioissa, joissa France Télécom toimii.

6.1.4 Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

(117) Markkinoita, joilla France Télécom toimii Ranskassa, on avattu asteittain kilpailulle vuodesta 1988 alkaen, ja siksi ne ovat pääosin avoinna jäsenvaltioiden väliselle kaupalle. Direktiivin 96/19/EY tarkoituksena oli televiestintäalan täydellinen vapauttaminen 1 päivästä tammikuuta 1998 alkaen. Markkinoille on tullut myös operaattoreita, joiden pääoman omistavat osittain yritykset muissa jäsenvaltioissa kuin Ranskassa. Tiedot näistä markkinoista koskevat jäsenvaltioiden välistä kansainvälistä viestintää. Vastavasti France Télécom tarjoaa tytäryritystensä kautta sähköisiä viestintäpalveluja muissa jäsenvaltioissa, muun muassa Espanjassa, Belgiassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

(118) Näissä olosuhteissa toimenpide, jolla vähennetään France Télécomin yleisiä käyttö- ja toimintakustannuksia ja vapautetaan siten kyseisen yrityksen käytössä olevia varoja investointeihin tai sen kaupallisen tarjonnan parantamiseen Ranskassa tai toiminnan aloittamiseen muissa jäsenvaltioissa, vaikuttaa todennäköisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

6.1.5 Päätelmä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tuen olemassaolosta

(119) Edellä sanotusta johtuu, että pienentämällä vuoden 1990 lain alkuperäisessä versiossa tarkoitetuista eläkekustannuksista valtiolle työnantajamaksun muodossa maksettavaa vastinetta ja korvaamalla se vuoden 1996 laissa tarkoitettulla vastineella, joka on pienempi kuin aiemmin sovellettu vastine, Ranskan tasavalta on myöntänyt omista varoistaan France Télécomille tukea, joka vääristää tai saattaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla vuoden 1996 lain nojalla toteutetun kustannusten siirron vuoksi.

(120) Siksi on tarpeen tutkia, voidaanko kyseinen tuki katsoa soveltuvaksi sisämarkkinoille.

6.2 Tuen soveltuvuuden vaihtoehtoiset oikeusperustat

(121) Komissio panee merkille, että Ranska ei vetoa SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohtaan kyseisten toimenpiteiden soveltuvuuden perustana.

(122) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen poikkeukset, jotka liittyvät yksittäisille kuluttajille myönnettävään sosiaaliseen tukeen, tukeen luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamiseksi tai tukeen joillekin Saksan liittotasavallan alueille, eivät selkeästi ole asiaankuuluvia kyseisessä tapauksessa.

(123) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten osalta komissio toteaa, että kyseistä tukea ei ole tarkoitettu tukemaan taloudellisen kehityksen edistämistä alueilla, joilla elintaso on poikkeuksellisen alhainen tai joilla vajaatyöllisyys on vakava ongelma, että se ei ole Euroopan yhteistä etua koskeva tärkeä hanke, eikä sillä pyritä poistamaan Ranskan taloudessa olevaa vakavaa häiriötä. Sillä ei myöskään pyritä edistämään kulttuuria tai kulttuuriperintöä.

(124) Siksi vaikuttaa siltä, että vain SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaa voitaisiin soveltaa tämän toimenpiteen sisämarkkinoille soveltuvuuden arvioimiseen.

6.3 Tuen soveltuvuus SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella

(125) Perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrätään seuraavaa: "Sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää: (...) tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla (...)".

(126) Jotta tuki katsottaisiin soveltuvaksi sisämarkkinoille siksi, että sillä edistetään tietyn taloudellisen toiminnan tai talouden alan kehitystä, sillä on parannettava tapaa, jolla taloudellista toimintaa harjoitetaan. Tuki on soveltuvaa 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla vain, jos sillä ei muuteta kaupan olosuhteita yleisen edun vastaisesti. Komissio kiinnittää arvioinnissaan erityistä huomiota välttämättömyyttä ja oikeasuhteisuutta koskeviin periaatteisiin ⁽⁵⁷⁾.

(127) Alustavasti ja komission menettelyn aloittamispäätöksensä esittämien epäilyksien perusteella on pantava merkille, että Ranskan tasavalta on perinyt France Télécomilta tyydyttävän määrän, joka vastaa komission elinkeinoveron soveltamisesta France Télécomiin tekemässä päätöksessä edellyttämää tukien takaisinperintää ⁽⁵⁸⁾. Komissio katsoo, että sen jälkeen, kun unionin yleisen tuomioistuimen tuomiossa vahvistettiin kyseisen päätöksen kumoamista Euroopan unionin tuomioistuimessa koskevan kanteen hylkääminen ⁽⁵⁹⁾, Ranskan tasavalta on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet kyseisestä päätöksestä johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Koska elinkeinoveroa soveltamalla maksettujen tukien asianmukainen takaisinperintä poistaa taloudellisen edun, jonka France Télécom olisi siitä saanut, ei ole tarpeen tutkia mahdollisia yhteisvaikutuksia tämän menettelyn kohteena olevan tuen kanssa.

(128) Muilta osin on pantava heti merkille, että toisin kuin investointikustannukset, yrityksen sosiaaliturvamaksut ovat toistuvia toimintakustannuksia ja että niitä vähentävä tuki on tukea yrityksen toiminnalle, ja Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan komission on arvioitava erittäin huolellisesti sen soveltuvuus sisämarkkinoille.

6.3.1 Tukitoimenpiteen yhdenmukaisuus yleistä etua koskevan tavoitteen kanssa

(129) Vuodesta 1997 alkaen annetun tuen tarkoituksena voidaan katsoa sähköisten viestintäpalvelujen tarjoamiseen liittyvän taloudellisen toiminnan kehittämisen edistäminen kyseisten markkinoiden täydellisen vapauttamisen yhteydessä. Vuoden 1996 laki annettiin samalla kuin televiestinnän sääntelystä 26 päivänä heinäkuuta 1996 annettu laki nro 96-659, jossa saatettiin osaksi kansallista lainsäädäntöä Ranskalle unionin lainsäädännöstä ja erityisesti direktiivistä 96/19/EY johtuvat velvoitteet.

(130) Tältä osin vuoden 1996 lain yleisenä tavoitteena taloudellisen vastineen maksamisessa Ranskan valtiolle on France Télécomin ja sosiaalietuuksien yhteisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tason lähentäminen. Käytetty väline eli tukitoimenpide, jonka kohteena on suoraan ja yksinomaan tapa, jolla France Télécomin työnantajamaksut laaditaan, vaikuttaa riittävältä vahvistetun tavoitteen saavuttamiseksi.

(131) Tukitoimenpide, jolla pyritään vähentämään France Télécomin nykyisiä sosiaaliturvamaksuja, jotka ovat tulleet sen vastuulle aikana, jolloin suurin osa sen toiminnasta kuului monopoliasemaan eikä palvelun toimittaminen edellyttänyt taloudellisesti tehokasta toimintaa, voi erilaisessa kilpailutilanteessa osaltaan parantaa sitä tapaa, jolla aiemmin monopoliin kuuluvia palveluja tarjotaan, mikäli kilpailevien yritysten omiin sosiaaliturvamaksuihinsa osoittamat varat eivät häiritse ansioihin perustuvaa kilpailumenettelyä. Jäljempänä tietenkin esitetään varauksia lain tiettyjen säännösten asianmukaisuudesta siinä vahvistetun tavoitteen saavuttamiseksi. Ei voida kuitenkaan kyseenalaistaa sen legitimiyyttä tai sen yhdenmukaisuutta yleisen edun mukaisen tavoitteen kanssa, joka koskee tehokkaseen kilpailuun perustuvien sähköisten viestintäpalvelujen markkinoiden kehittämistä ja kyseisen toiminnan teknologista edistystä ja taloudellista kehitystä.

6.3.2 Tukitoimenpiteen välttämättömyys

(132) Vuoden 1996 laissa säädetty kielto virkamiesten palvelukseen ottamisesta 1 päivästä tammikuuta 2002 alkaen rajoitti France Télécomin palveluksessa olevaa virkamieshenkilöstöä, ja sen seurauksena France Télécomin eläkekustannuksista olisi tullut väistämättä huomattavan raskaat suhteessa työssä olevaan virkamieshenkilöstöön. Koska France Télécomilla ei myöskään ollut enää mahdollisuutta ottaa virkamiehiä palvelukseensa valtionhallinnosta, mikä on ymmärrettävää siksi, että kyseiset palvelut kuuluivat siitä alkaen kilpailun piiriin, France Télécomin kyseistä henkilöstöä koskevien eläkemaksujen kustannukset olisivat olleet liiallisia verrattuna niihin, joista sen kilpailijoiden piti ja pitää vastata. On myös pantava merkille, että vuoden 1990 lain alkuperäisissä säännöksissä tarkoitettujen Ranskan valtiolle maksettavaa vastinetta koskevat sitoumukset eivät koskeneet ainoastaan virkamieshenkilöstöä kilpailumarkkinoilla vuonna 1990 ja sen jälkeen vaan myös vuonna 1990 eläkkeellä olevia posti- ja televiestintäministeriön pääosaston virkamiehiä.

(133) Esimerkiksi maksuosuus, joka olisi tullut France Télécomin maksettavaksi, jos vuoden 1990 lain säännöksiä ei olisi muutettu, olisi Ranskan tasavallan mukaan ollut 77 prosenttia vuonna 2010 työssä olleen virkamieshenkilöstön indeksisidonnaisesta bruttopalkasta. Tätä osuutta voidaan verrata [...] prosenttiin osuuteen, jonka avulla voitaisiin varmistaa yhteisiä ja muita kuin yhteisiä riskejä koskeva täydellinen kilpailun tasapuolisuus France Télécomin ja sen kilpailijoiden välillä. Absoluuttisena arvona erotus merkitsisi noin [...] miljoonan euroa vuotuista

⁽⁵⁷⁾ Asia T-187/99, Agrana Zucker und Stärke AG v. komissio, tuomio 7.6.2001, Kok., s. II-1587, 74 kohta.

⁽⁵⁸⁾ Katso alaviite 33.

⁽⁵⁹⁾ Yhdistetyt asiat T-427/04 ja T-17/05, Ranskan tasavalta ja France Télécom SA v. komissio, tuomio 30.11.2009, Kok., s. II-4315. Asia T-81/10 P, France Télécom v. komissio, tuomio 8.12.2011 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

lisäkustannusta verrattuna kilpailun tasapuolisuuden varmistavaan maksuosuuteen. Koska lakiin ei myöskään kirjattu, että työnantajamaksut vapauttavat siitä lähtien muista maksuvelvoitteista, France Télécomin olisi pitänyt edelleen kirjata taseeseensa huomattavasti suuremmat varaukset verrattuna vuoteen 1996 mennessä vahvistettuihin 3,6 miljardin euron varauksiin.

(134) Tämän osalta kantelijoiden näkemykset siitä, että France Télécom on vuodesta 1996 alkaen voinut ottaa huomattavasti suuremman rahoitusvelan kuin se, josta Ranskan valtio oli vapauttanut yrityksen, eivät ole asiaankuuluvia, koska niillä ei ole yhteyttä tutkimuksen kohteena olevaan kysymykseen. Vaikka France Télécomin rahoitusvelan kasvu vuodesta 1996 alkaen ja tarkasteltavana olevat määrät näyttävät kumoavan Ranskan tasavallan mainitsemaan riskin yrityksen konkurssista, jos vuoden 1990 laissa säädettyä järjestelmää olisi jatkettu, tukitoimenpide vaikuttaa tulevaisuudessa välttämättömältä, jotta France Télécom voi osallistua kyseisillä markkinoilla ansioihin perustuvaan kilpailuun ilman haittaa aiemmista ajoista johtuvista raskaista sosiaaliturvamaksuista, joista sen kilpailijoiden ei tarvitse vastata.

(135) Kantelijoiden ja teleoperaattorin koko taseen asiaankuuluvuutta koskevat näkemykset, joiden nojalla pyritään arvioimaan tuen välttämättömyyttä France Télécomin aiemmasta monopoliasemastaan saamien muiden etujen kanalta, eivät ole tässä tapauksessa perusteltuja. On totta, että France Télécomilla on ollut vuodesta 1996 alkaen hallitseva asema suuressa osassa palvelumarkkinoita, joilla se Ranskassa toimii, erityisesti viestintämarkkinoiden verkon vaikutusten vuoksi. Vastaavasti France Télécom on laajentanut toimintaansa muiden jäsenvaltioiden markkinoille hankkimalla huomattavan aseman muun muassa Puolassa ja Espanjassa. Kuten teleoperaattori huomautuksissaan epäsuorasti korostaa, France Télécomiin sovelletaan edelleen sen SEUT-sopimuksen 102 artiklassa tarkoitettua määräävän aseman tai sähköiseen viestintään unionissa sovellettavissa sääöksissä⁽⁶⁰⁾ tarkoitettua huomattavan markkina-aseman vuoksi erityisiä yksipuolisia velvoitteita, joita ei sovelleta kilpaileviin yrityksiin, joiden markkina-asema on pienempi.

(136) Näillä velvoitteilla, joita ovat muun muassa France Télécomin verkkoon pääsy, kustannuslähtöiset hinnat tai sel-

laisesta kaupallisesta toiminnasta pidättäytyminen, joka olisi sallittua yritykselle, joka ei ole määräävässä asemassa, pyritään kuitenkin juuri siihen, että France Télécomin aiemmasta monopolista johtuva asema ei vahingoittaisi enää kilpailua. Näillä erityisillä sääntelyvälineillä, joita kansalliset sääntely- ja kilpailuviranomaiset ja komissio laativat ja soveltavat säännöllisesti⁽⁶¹⁾, voidaan korjata kohdennetummin ja tehokkaammin France Télécomin aiemmasta monopoliasemasta johtuvat, kantelijoiden mainitsemat jatkuvat haitat.

(137) Myös tämän menettelyn kohteena oleva valtiontuki näyttäisi periaatteessa välttämättömältä yleistä etua koskevan tavoitteen saavuttamiseksi, koska sillä parannetaan eläkekustannuksiin liittyviä kilpailuedellytyksiä ja siten sähköisten viestintäpalvelujen tarjontaa.

6.3.3 Tukitoimenpiteen oikeasuhteisuus

(138) On pantava merkille, että vuoden 1990 lailla käyttöön otettu rahallinen vastine, joka maksetaan valtiolle sitä, että se maksaa eläkkeet ja toimii eläkkeistä vastaavana laitoksena, on France Télécomia koskeva erityinen *sui generis* -oikeus. Vuoden 1990 lain alkuperäisessä versiossa tarkoitettu kokonaiskorvauksen periaate on korvattu vuodesta 1996 alkaen valtiolle maksettavan vastineen määrän erilaisella määrittämismenettelmällä. France Télécomin maksaman työnantajamaksun määrän määrittämiseksi oli periaatteessa käytettävissä monia eri vaihtoehtoja, muun muassa jopa se, että valtio vastaisi kustannuksista kokonaan ilman korvausta. Tämä vastine on laskettu vuodesta 1997 alkaen viittaamalla tiettyihin alan kilpailevien yritysten maksamiin kustannuksiin. Sen määrittämiseksi, onko tuki oikeassa suhteessa vahvistetun tavoitteen saavuttamiseen, on siis tutkittava vuoden 1996 lailla säädetyn vastineen määrän vahvistamiseen käytettävän vertailukohdan puolueettomuutta ja asianmukaisuutta.

(139) Aluksi on pantava merkille, että menettelyissä, jotka ovat koskeneet virkamieshenkilöstön eläkekustannusten vähentämistä televiestintäalalla aiemmin monopoliasemassa olleissa yrityksissä, kuten OTE Kreikan tasavallassa ja BT plc Yhdistyneessä kuningaskunnassa, komissio on tarkistanut erityisesti, onko näihin yrityksiin sovellettu kilpailijoita vastaavia sosiaaliturvamaksuja, päättääksään, soveltuvatko kyseisille operaattoreille myönnetty valtiontuet

⁽⁶⁰⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/21/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen yhteisestä sääntelyjärjestelmästä (puitedirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 33); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/19/EY, annettu 7 päivänä maaliskuuta 2002, sähköisten viestintäverkkojen ja niiden liitännäistoimintojen käyttöoikeuksista ja yhteenliittämisestä (käyttöoikeusdirektiivi) (EYVL L 108, 24.4.2002, s. 7); komission direktiivi 2002/77/EY, annettu 16 päivänä syyskuuta 2002, kilpailusta sähköisten viestintäverkkojen ja -palvelujen markkinoilla (EYVL L 249, 17.9.2002, s. 21).

⁽⁶¹⁾ Komission näkemykset Ranskan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisen (ARCEP) vuodesta 2003 alkaen ilmoittamista sääntelyluonnoksista ovat saatavilla seuraavassa osoitteessa: <http://circa.europa.eu/Public/irc/info/ecctf/library?l=/commissionsdecisions&vm=detailed&sb=Title>.

Komission 16 päivänä heinäkuuta 2003 asiassa COMP-38.233 tekemä päätös, jonka nojalla silloista France Télécomin tytäryritystä Wanadoota rangaistaan määräävän aseman väärinkäytöstä, on saatavilla seuraavassa osoitteessa: http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_38233. Euroopan unionin tuomioistuinin epäsi muutoksenhakuoikeuden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksestä 2.4.2009 asiassa C-202/07 P, France Télécom v. komissio, Kok., s. I-2369.

sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti ⁽⁶²⁾. Komissio kuitenkin toteaa, että tässä asiassa France Télécomin joka vuosi maksamien ja vuoden 1996 laissa tarkoitettujen muista maksuvelvoitteista vapauttavien maksujen perusteella ei voida varmistaa, että maksetut sosiaaliturvamaksut vastaisivat kilpailijoiden kustannuksia. Tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaa maksuosuutta (TEC) ei ole saatu aikaan.

(140) Ranskan tasavalta ja France Télécom vetoavat kuitenkin France Télécomin vuoden 1996 lain mukaisesti vuonna 1997 maksamaan poikkeukselliseen 5,7 miljardin euron kiinteämääräiseen maksuun. Kiinteämääräisen maksun määrä vahvistettiin vuonna 1996 korvaukseksi vuoden 1996 lain soveltamisesta valtiolle kymmenen vuoden aikana koituvista lisäkustannuksista ja siinä otettiin lisäksi huomioon varaukset, jotka France Télécom oli perustanut ja joita yritys voisi käyttää varainhoitovuonna 1996–1997. Poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu jakautuu kahteen osaan:

— 3,6 miljardin euron määrään, joka vastaa France Télécomin vuoteen 1996 asti perustamia varauksia tuolloin ennakoituihin virkamiesten tulevista eläkkeistä johtuviin kustannuksiin vastaamiseksi;

— 2,1 miljardin euron määrään (jäljempänä 'täydentävä määrä'), joka vastaa sekä viranomaisten ennustuksia että eläkkeiden maksamiseen liittyvien sosiaaliturvamaksujen nettokustannuksia, joista valtion olisi vastattava kymmenen vuoden ajan vuosina 1997–2006, televiestintäalan virkamiesten eläkekustannusten siirron takia.

(141) Koska 5,7 miljardin euron kiinteämääräisen maksun tavoitteena ei koskaan ollut korvata sitä, että France Télécomilla ja sen kilpailijoilla ei ollut tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaa maksuosuutta, ei olisi perusteltua asettaa vastakkain tätä summaa ja muista maksuvelvoitteista vapauttavia vuotuisia maksuja, joita France Télécom ei ole maksanut, vaikka ne olisivat olleet tarpeen todelliset tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden aikaansaamiseksi.

(142) Sitä vastoin parlamentissa käytyjen keskustelujen tarkastelusta käy ilmi, että täydentävä 2,1 miljardin euron määrä oli tarkoitettu kattamaan tämä kustannusten siirto vuosina 1997–2006 ja itse asiassa poistamaan tuen vaikutukset kymmenen vuoden ajaksi. Tätä täydentävää määrää vastaavalla France Télécomin nettomaksulla on myös rahoitettu kymmenen vuoden ajan Ranskan valtiolle uudistuksesta koituneet lisäkustannukset.

⁽⁶²⁾ Komission päätös 2008/722/EY, tehty 10 päivänä toukokuuta 2007, valtioneudesta C 2/06 OTE:ta varten (EUVL L 243, 11.9.2008, s. 7), 137 kohta. Edellä mainittu komission päätös 2009/703/EY, tehty 11 päivänä helmikuuta 2009, valtioneudesta C 55/07 BT plc:ta varten, 72, 81, 82 ja 98 kohta.

(143) Lisäksi poikkeuksellinen maksu kattaa vuoteen 1996 asti perustettujen ja tarpeettomiksi käyneiden varausten käytön. France Télécom oli perustanut valtiolle siirretyt varaukset tulevien eläkekustannusten kattamiseksi, ja tällä siirrolla poistettiin tuen vaikutukset niiden eläkkeiden maksamisen ajaksi, jotka varauksilla oli tarkoitus kattaa.

(144) Vuoden 1996 laissa kuitenkin viitataan yhteen poikkeukselliseen maksuun, eikä talousarviolain tai myöhempien asetusten sovellettavissa säännöksissä erotettu varauksista johtuvaa määrää, joka olisi pitänyt vähentää valtiolle tämän jakson ajaksi siirrettävistä kustannuksista. Vuoden 1996 lain 6 pykälässä täsmennetään selvästi, että poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu maksetaan vastineeksi siitä, että valtio vastaa virkamieshenkilöstölle maksettavista eläkkeistä. Poikkeuksellisen maksun määrä on siis otettava kokonaisuudessaan huomioon uudistuksen analyysissa.

(145) Koska France Télécom on tämän poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun maksamalla kattanut televiestintäalan virkamiesten eläkkeistä aiheutuvat kustannukset ja järjestelmien väliset korvauskustannukset noin 15 vuoden ajalta, tuen vaikutukset ovat poistuneet. France Télécom on siis poikkeuksellisen maksun maksamalla poistanut tuen vaikutukset kyseiseltä ajanjaksolta. Siksi on perusteltua, että France Télécomia ei kyseisen jakson ajalta pakoteta täyttämään tuen soveltuvuutta koskevia ehtoja ja että se ei maksa tarvittavaa vuosimaksua tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden takaamiseksi, mukaan luettuna yksityisoikeudellisten työntekijöiden muut kuin yhteiset riskit.

(146) Tämän perustelun yksityiskohtia on käsiteltävä tarkemmin.

Tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaa maksuosuutta ei ole saatu aikaan

(147) On pantava merkille, että France Télécomin vuoden 1996 uudistuksesta alkaen vuosittain maksamalla muista maksuvelvoitteista vapauttavilla maksuilla ei saada aikaan tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaa maksuosuutta, kuten menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä korostettiin. Se johtuu siitä, että France Télécomiin sovellettu taso kattaa vain maksut, jotka vastaavat yksityisoikeudellisten työntekijöiden ja valtion virkamiesten yhteisiä riskejä, ja siten sen ulkopuolelle jäävät maksut, jotka vastaavat muita kuin yhteisiä riskejä, esimerkiksi työttömyysriskiä tai riskiä palkansaajien palkkojen maksamatta jääminen yrityksen selvitystilän tai konkurssin vuoksi.

(148) Taulukon 4 perusteella voidaan todeta, että muiden kuin yhteisten riskien huomioon ottamatta jättäminen France Télécomin maksaman maksun laskennassa tarkoittaa huomattavaa eroa France Télécomin valtiolle maksaman vastineen ja sen vastineen välillä, jonka se maksaisi, jos

maksuosuus olisi laskettu täydellisten tasapuolisten kilpailuedellytysten takaamiseksi kilpailijoiden kustannusten laskentaperusteiden kanssa. Siksi lakiin perustuva tukitoimenpide ei vastaa oikeasuhteisuusperiaatetta. Tämän periaatteen täyttämiseksi ja jotta olisi mahdollista saavuttaa kilpailuedellytysten parantamiseen liittyvä perusteltu tavoite yhtenäistämällä Ranskan televiestintämarkkinoilla toimivien yritysten kustannuksia koskevat laskentatavat, France Télécomille vuoden 1996 lain nojalla myönnettyllä tuella olisi pitänyt ja pitäisi tulevaisuudessa yhtenäistää tosiasiallisesti kyseiset kustannukset ottamalla huomioon kustannukset, jotka liittyvät kahden henkilöstöluokan muihin kuin yhteisiin riskeihin.

- (149) Tältä osin Ranskan väitettä, jonka mukaan valtion virkamiehet eivät altistu tietyille riskeille ja siksi ei ole perusteltua kerätä maksua näiden riskien varalta, ei voida hyväksyä. Ensinnäkin näiden riskien puuttuminen johtuu valtion toimenpiteistä, joten ei ole perusteltua, että France Télécom saa siitä taloudellista etua. Esimerkiksi se, että yrityksen joutuessa konkurssiin ei ole olemassa riskiä palkkojen maksamatta jäämisestä, johtuu Ranskan valtion France Télécomin palveluksessa oleville virkamiehille antamasta sitoumuksesta ja siitä, että Ranskan valtio toimii omana vakuutusenantajanaan. Ei voida kuitenkaan sulkea pois mahdollisuutta, että France Télécom jättää kilpailijoidensa tapaan konkurssihakemuksen. Kummassakaan tapauksessa ei ole kyse yritykselle annetuista edusta vaan suoraan palkansaajille myönnetystä edusta. Palkkojen maksamistakuuta sovelletaan sen jälkeen, kun yritys lakkaa olemasta. Kilpailevan yrityksen on kuitenkin maksettava takuusta, jolla katetaan riski palkkojen maksamatta jäämisestä yrityksen toiminnan loppumisen jälkeen, toisin kuin France Télécomin. Ei siis ole perusteltua antaa sille etua pienempien maksujen muodossa tai itse asiassa sulkemalla kyseinen riski pois France Télécomin maksujen laskentatavasta.
- (150) Vieläkin merkityksellisempää on se, että vuonna 1996 käyttöön otetun uudistuksen tavoite, joka näyttää jääneen osittain saavuttamatta, on yhtenäistää sosiaaliturvamaksuja ja veroluonteisia maksuja koskevat kilpailuedellytykset kaikkien alan kilpailijoiden välillä riippumatta niiden henkilöstön asemasta ja siitä, onko France Télécomilla todella velvollisuus liittyä toimivaltaisiin hallintaelimiin ja maksaa niille. Juuri tämän kilpailuedellytysten yhtenäistämistä koskevan periaatteen johdosta toimenpide voitaisiin katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi. Periaatteen mukaan ei ole merkityksellistä, koskevatko kyseiset riskit France Télécomin henkilöstöä vai eivät.
- (151) Lopuksi, eläkkeiden rahoituksen vähentäminen ja nettokustannusten siirto valtiolle on oikeasuhteisuusperiaatteen mukaista vain, jos niiden avulla voitaisiin yhtenäistää kilpailuedellytykset. France Télécom ei ole kuitenkaan päässyt täydellisen yhdenvertaiseen tilanteeseen alan yritysten kanssa palkkoja koskevien sosiaaliturvamaksujen osalta, koska tiettyjä sosiaaliturvamaksuja ja veroluonteisia maksuja ei ole sisällytetty vuotuisen maksun määräytymisperusteisiin.

Ei ole perusteltua arvioida France Télécomiin vuodesta 1997 alkaen sovelletun muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden ja France Télécomin valtiolle maksaman poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun riittämättömyyttä

- (152) Toisin kuin Ranskan tasavalta ja France Télécom väittävät, ei ole myöskään perusteltua ottaa huomioon France Télécomin jo vuonna 1997 maksamaa 5,7 miljardin euron poikkeuksellista kiinteämääräistä maksua France Télécomiin sovellettavan muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden riittämättömyyden arvioimiseksi.
- (153) Komissio haluaa aluksi muistuttaa, että sen on jokaisessa tilanteessa arvioitava, täytyvätkö SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen poikkeuksen soveltamisedot riippumatta mahdollisesta aiemasta päätöskäytännöstä ⁽⁶³⁾.
- (154) Joka tapauksessa tarkasteltavana oleva uudistus eroaa selkeästi ja monilta osin La Poste -päätöksessä ⁽⁶⁴⁾ tarkoitetusta uudistuksesta, johon Ranskan viranomaiset haluavat vedota.
- (155) Toisin kuin La Poste -päätöksessä tarkoitettua uudistuksessa, johon Ranskan tasavalta ja France Télécom vetoavat, France Télécomin virkamieshenkilöstön eläkkeiden rahoitusjärjestelyjä koskeva uudistus on toteutettu juuri ennen kuin unionin tasolla avattiin markkinat, joilla France Télécom voi toimia.
- (156) Näyttää lisäksi siltä, että France Télécom on hyötynyt markkinoiden vapautumisesta, sillä se on päässyt muiden jäsenvaltioiden markkinoille ei vain siksi, että se on muuttanut osakeyhtiöksi, vaan osittain myös siksi, että sen taseesta poistettiin eläkekustannuksia koskevat sitoumukset ja että sen mahdolliset tulevat kustannukset vähenivät uudistuksen vuoksi. Näiden taseeseen sisältyvien sitoumusten vähenemisen vuoksi France Télécom on voinut kasvattaa vakavaraisuuttaan ja lainavalmiuksiaan. Kantelijoiden huomautuksissa esitetyistä velkaantuneisuuslukuista, joiden määriä Ranskan tasavalta ei ole kiistänyt, käy ilmi, että France Télécomin nettorahoitusvelka kasvoi 19,2 miljardista eurosta vuonna 1997 83 miljardiin euroon vuonna 2002.
- (157) On totta, että markkinoiden vapautumisen mahdollistamat aktiiviset investointitoimet, joiden tavoitteena oli toiminnan laajentaminen muiden jäsenvaltioiden markkinoilla, saattavat olla syynä tämän rahoitusvelan erittäin huomattavaan kasvuun. Myös tarvittavien varojen saaminen oli mahdollista osittain siksi, että eläkekustannukset vähenivät nettomääräisesti [...] miljardia euroa, jotka siirrettiin Ranskan valtiolle vuonna 1996. Siksi teleoperaattorin huomautukset, joissa pyritään osoittamaan, tosin

⁽⁶³⁾ Katso erityisesti unionin yleisen tuomioistuimen asiassa T-171/02, Regione autonoma Sardegna v. komissio, 15.6.2005 antama tuomio, 177 kohta.

⁽⁶⁴⁾ Katso alaviite 32.

- epäsuorasti, että France Télécom olisi tuen avulla pystynyt rahoittamaan kansainvälisen laajentumisensa (johdanto-osan 68 kappaleessa esitetyt huomautukset), eivät ole täysin perusteettomia.
- (158) Sitä vastoin koko postimarkkinoita, joilla Ranskan La Poste voi toimia unionissa, ei ole vielä avattu kokonaan kilpailulle, eikä niitä avata ennen vuotta 2012 eli kuusi vuotta La Posten eläkkeiden rahoitusuudistuksen jälkeen⁽⁶⁵⁾. France Télécomille myönnetyn tuen kilpailua rajoittava vaikutus täysin avoimilla markkinoilla on siis merkittävämpi kuin La Posten tuen vaikutus. Sen vuoksi tuen sisämarkkinoille soveltuvuutta koskevat edellytykset eivät ole täysin vertailukelpoiset, koska kyse on erilaisista kilpailutilanteista markkinoilla, joiden avaamisen merkitys unionin tasolla ja vaikutus niiden talouden kilpailukykyyn olivat myös erilaiset. Siitä johtuu, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua yleistä etua koskevaa ehtoa ei tarvitse välttämättä arvioida samalla tavalla näissä kahdessa tapauksessa.
- (159) La Posten rahoitustilannetta ja siten sen laajentumisvalmiuksia ulkopuolisille markkinoille tai valmiuksia vahvistaa asemansa Ranskan markkinoilla ei voida verrata France Télécomiin. Kuten La Poste -päätöksessä korostettiin, ilman vuoden 2006 uudistusta La Posten olisi pitänyt tehdä uusiin tilinpitostandardeihin siirtymisen vuoksi kirjanpitoonsa varaus valtiolle eläkesitoumuksista, jotka olivat siihen asti olleet taseen ulkopuolisia ja joiden arvo oli ollut 76 miljardia euroa⁽⁶⁶⁾. Toisin kuin La Poste, France Télécom kuitenkin perusti varauksia vastatakseen tuleviin sitoumuksiin ilman uudistusta, minkä vuoksi yritysten rahoitustilanteet olivat selkeästi erilaiset.
- (160) Vastaavasti France Télécomia koskevan uudistuksen puuttuminen ja vuoden 1990 lain nojalla laaditun järjestelmän noudattaminen olisivat merkinneet eläkekustannusten kasvua, joka olisi ollut huomattavaa vuosista 2005–2007 alkaen johdanto-osan 30 kappaleessa esitettyjen, tuolloin laadittujen ennusteiden mukaisesti, minkä taulukossa 3 esitetyt myöhemmät tulokset vahvistavat. Uudistuksen aikaan La Posteen sovellettavan lain nojalla laaditun järjestelmän noudattaminen tarkoitti kuitenkin välittömästi noin [...] miljoonan euron vuotuisia lisäkustannuksia La Postelle⁽⁶⁷⁾.
- (161) Siksi ei ole osoitettu, että näiden kahden yrityksen tilanne niihin ennen uudistuksia sovelletun lain nojalla ja siten uudistusten vaikutukset kilpailuun olisivat olleet samantyyppiset. Tosiseikat osoittavat päinvastaista. Ei ole myöskään mahdollista, että tutkimus johtaisi molemmissa tapauksissa samanlaisiin päätelmiin.
- (162) Lisäksi La Poste -päätöksessä oli riittävästi syitä katsoa, että poikkeuksellista kiinteämääräistä maksu voitaisiin tulleisuudessa katsoa ennakkomaksuksi tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavaan muutettuun maksuosuuteen liittyvistä maksuista. Tällaisia syitä ei ole tässä tapauksessa. Itse asiassa ehto, jolla säädetään La Posten poikkeuksellisen maksun uudelleensoveltamisesta, vahvistettiin sen jälkeen, kun komissio oli aloittanut muodollisen tutkintamenettelyn ja kyseenalaistanut tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden aikaansaamiseksi tarvittavan, muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun aliarvioinnin.
- (163) Vaikka Ranskan viranomaiset eivät tunnustaneet sitä yksiselitteisesti, kyseisen poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun soveltaminen La Poste -päätöksessä johtui siis suurelta osin komission ja jäsenvaltion välisistä neuvotteluista, joiden tarkoituksena oli taata tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden takaavan, muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun maksaminen. Asiassa järjestettiin ensimmäinen yhteydenpito joulukuussa 2005, ja 23 päivänä kesäkuuta 2006 antamassaan ilmoituksessa Ranskan viranomaiset asettivat neuvottelujen lähtökohdaksi sen, että La Postelle säädetty poikkeuksellinen maksu ei ollut tarpeen kilpailun tasapuolisuuden vuoksi toisin kuin vuotuista maksua koskeva suunniteltu uudistus.
- (164) Komission päätöksen tarkoituksena ei siis ollut vahvistaa jo voimaan tullutta uudistusta, kuten France Télécom näyttää väittävän. Itse asiassa ilmoitus ja 12 päivänä lokakuuta 2006 tehty päätös menettelyn aloittamisesta edelsivät poikkeuksellisen maksun määrän vahvistamista 30 päivänä joulukuuta 2006 annetulla lailla nro 2006-1771 (vuoden 2006 lisätalousarviosta annettu laki). Kyseisissä neuvotteluissa käsiteltiin monia uudistuksen näkökulmia ja erityisesti sen edun huomioon ottamista, joka ilmoitetusta uudistuksesta olisi aiemmin voitu saada, suunnitellun maksuosuuden laskennan laajuutta ja postipankin erityisominaisuuden huomioon ottamista koskevia ehtoja postitoiminnan ja asiaankuuluvan henkilöstön osalta. Näitä neuvotteluja jatkettiin ja vasta 8 päivänä kesäkuuta 2007 antamassaan huomautuksissa Ranskan

⁽⁶⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/6/EY, annettu 20 päivänä helmikuuta 2008, direktiivin 97/67/EY muuttamisesta yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden täysimääräisen toteuttamisen osalta (EUVL L 52, 27.2.2008, s. 3). Osa markkinoista on ollut avoinna 30 päivästä joulukuuta 2010 alkaen.

⁽⁶⁶⁾ La Poste -päätös, alaviite 32; 35, 36, 167 ja 169 kohta.

⁽⁶⁷⁾ La Poste -päätös, edellä mainittu alaviite 32, 169 kohta.

viranomaiset hyväksyivät poikkeuksellisen maksun soveltamisedot uudistusta koskevan yleisen sopimuksen puitteissa ja tarkistivat poikkeuksellista maksua ja tulevien vuotuisten maksujen laskentatapaa koskevaan kantaansa.

- (165) Toisaalta toisin kuin vuoden 1997 talousarviolain säännöksissä, joiden nojalla perustettiin France Télécomin maksusta vastaava julkinen laitos ja laadittiin tiukat säännöt valtiolle maksettavista vuotuisista maksuista, La Posten maksusta vastaavaan julkiseen laitokseen ei sovellettu erityisiä sääntöjä⁽⁶⁸⁾. Koska kyse oli poikkeuksellisesta maksusta, joka oli maksettava ja jota ei ollut osoitettu tiettyyn tarkoitukseen, komissio katsoi, että Ranskan tasavalta olisi voinut pienentää maksun määrää ja nostaa samanaikaisesti La Posten vuotuista maksuosuutta.
- (166) Lisäksi on todettava, että vuoden 1996 lain ehtoissa määritetään valtiolle virkamiesten eläkkeistä vastineena maksettavan vuotuisen maksun laskennan laajuus ottamatta huomioon virkamiesten ja yksityisoikeudellisen henkilöstön muita kuin yhteisiä riskejä. Unionin yleinen tuomioistuin ja unionin tuomioistuin ovat täsmentäneet France Télécomilta perittävän elinkeinoveron osalta, että kustannusten vähentämistä ei voida korvata erilaisella erityismaksulla siksi, että jäsenvaltio, tässä tapauksessa Ranskan tasavalta, ei pysty osoittamaan, että aiemmat kustannukset olisi laadittu ennakoiden pienempiä tulevia kustannuksia erilaisessa sääntelyjärjestelmässä⁽⁶⁹⁾.
- (167) Komissio ei voi olla ottamatta huomioon, että jo vuonna 1997 maksetun erityisen kiinteämääräisen maksun tavoite oli, kuten vuoden 1996 lain 6 pykälässä yksiselitteisesti todetaan, korvata Ranskan valtiolle osittain rahoituskustannukset, jotka se otti vastuulleen vuoden 1996 lain nojalla.
- (168) Lisäksi johdanto-osan 27 kappaleessa mainitun senaatin mietinnön sisällöstä käy ilmi, että äänestäessään poikkeuksellista maksua koskevasta periaatteesta lainsäätäjä ei pyrkinyt ottamaan huomioon eikä etenkin korvaamaan France Télécomin vuotuisten maksujen ja kilpailijoiden suhteellisesti suurempien vuotuisten maksujen eroa. Sitä vastoin lainsäätäjä on tarkoituksellisesti määrännyt France Télécomille vuotuiset maksut, jotka eivät kata kahden henkilöstöryhmän (virkamiehet ja muut kuin virkamiehet) muita kuin yhteisiä riskejä, yhdistämättä mitenkään tätä valintaa ja vuonna 1997 maksettavaksi määrättyä poikkeuksellista maksua.
- (169) France Télécomin kiinteämääräinen maksu maksettiin valtion talousarvioon yleisinä tuloina, jotka osoitettiin

⁽⁶⁸⁾ Katso liite 37 sosiaali- ja eläkejärjestelmistä "Les Régimes Sociaux et de Retraite – Pensions", nro 1198 (luku II-2 B-3) kansalliskokoukselle vuoden 2008 talousarviolakia koskevasta ehdotuksesta laaditussa mietinnössä nro 1127 (laatinut Gilles Carrez).

⁽⁶⁹⁾ Yhdistetyt asiat T-427/04 ja T-17/05, Ranskan tasavalta ja France Télécom SA v. komissio, tuomio 30.11.2009, Kok., s. II-4315, 215 ja 217 kohta. Unionin tuomioistuin hylkäsi tuomiota koskevan muutoksenhaun (asia C-81/10 P, France Télécom, tuomio 8.12.2011, katso erityisesti 43 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

sen hallinnasta vastaavalle julkiselle laitokselle ja käytettiin. Näissä olosuhteissa komissio ei voi siis osoittaa uudelleen teoreettisesti ja jälkikäteen, joko kokonaan tai osittain, jo käytettyä poikkeuksellista kiinteämääräistä maksua täysin Ranskan viranomaisten osoittamasta kohteesta poikkeavaan kohteeseen, josta ei ole säädetty lailla, eli sen korvaamiseen, että yksityisoikeudellisten työnteekijöiden ja valtion virkamiesten muita kuin yhteisiä riskejä ei ole otettu huomioon. Tätä kiinteämääräistä maksua ei siis ole laadittu sitä varten, että France Télécomin vuotuiset kustannukset voitaisiin erilaisessa lainsäädäntö- ja sääntelyjärjestelmässä yhtenäistää täydellisesti sen kilpailijoiden kustannusten kanssa.

- (170) Samasta syystä vuodesta 1997 alkaen talousarvioissa tarkoitettujen ja tähän asti sovellettujen, hallintaa ja talousarvioon takaisin maksamista koskevien sääntöjen vuoksi Ranskan tasavallan väitteitä ja laskelmia, joilla pyritään osoittamaan, että vuoden 1996 uudistus on tuottanut tähän mennessä huomattavan tulojen ylijäämän valtiolle, ei pitäisi ottaa huomioon.
- (171) Kun otetaan huomioon France Télécomin poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun hallinta- ja käyttöehdot, joita sovelletaan toimivaltaiseen julkiseen laitokseen, sellaisena kuin ne on vahvistettu talousarvioissa, ja Ranskan tasavallan toimittamat, johdanto-osan 36 ja 37 kappaleessa ja taulukossa 3 esitetyt vuodesta 1997 alkaen todella maksettuja maksuja koskevat luvut, on todettava, että tuloja, joihin Ranskan tasavalta haluaa vedota, tai 7 prosentin koron tuottavaa sijoitusta ei ole koskaan ollut.

[...]. Väite ei myöskään kerro Ranskan viranomaisten todellisesta käyttäytymisestä. Kun otetaan huomioon kyseisen julkisen laitoksen perustamisesta alkaen sovelletut talousarvioalaeissa vahvistetut hallintasäännöt, laitos ei ole tuottanut kyseisiä tuloja, eikä tällaisia tuloja myöskään ole ennakoitu eivätkä ne ole tuottaneet korkoja. Laitoksen varat olisi päinvastoin pitänyt käyttää kokonaan 31 päivään joulukuuta 2011 mennessä. Se olisi tapahtunut jo aiemmin, jos ne olisi liitetty vuoden 1996 uudistuksen rahoitukseen – minkä Ranskan tasavalta sitä paitsi kiistää – myös silloin, jos niihin olisi sisällytetty yritysveron tulojen ylijäämä, kuten Ranskan viranomaiset väittävät. Yritysveron tulojen ylijäämän huomioon ottaminen ei myöskään ole perusteltua, koska se aiheuttaa hämmennystä valtion eri tehtävistä. Ranskan viranomaisten esittämää yhteyttä näiden eri tehtävien välillä ei voida vahvistaa, ja on säilytettävä ero toisaalta sen välillä, että valtio myöntää tukea France Télécomille rahoittamalla virkamiesten eläkkeiden maksun kehittämiseen ansioihin perustuvaa kilpailumenettelyä, ja toisaalta France Télécomin osakkaana olevan valtion ja lopuksi verotusoikeutetaan käyttävän ja julkista valtaa edustavan valtion välillä.

- (172) Lisäksi on pantava merkille, että Ranskan tasavallan ja France Télécomin pyyntö ottaa huomioon poikkeuksellinen maksu uudistuksen soveltuvuuden tutkimisessa on ristiriidassa niiden huomautusten kanssa, jotka Ranskan

tasavalta on esittänyt 17 päivänä maaliskuuta 2004 päivätyssä kirjeessään ja joiden mukaan ”26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain 6 pykälässä tarkoitettua poikkeuksellista kiinteämääräistä maksua ei siis pitäisi analysoida oletetun ”edun” korvauksena. Sen määrän analysointi ei ole asiaankuuluvaa etenkin valtiontukisääntöjen osalta” koska tämä määrä oli ”yrityksen ainoalle osakkaalle [Ranskan valtio] maksettu poikkeuksellinen maksu, joka voidaan rinnastaa poikkeukselliseen osinkoon, joka jaetaan ennen pääoman avaamista yksityisille sijoittajille.”

(173) Ranskan valtion aikanaan esittämän väitteen taustalla olevissa perusteluissa on tiettyä talouteen ja rahoitukseen liittyvää logiikkaa. On järkevää, että ennen pääoman avaamista muille sijoittajille yrityksen ainoa osakas ottaa omaan käyttöönsä mahdollisuuksien mukaan yrityksessä ennen pääoman avaamista saatavilla olevat varat, mikäli näin ei vaaranneta sijoituksen houkuttelevuutta. Tämä näkökohta on otettu huomioon France Télécomin tilikauden aloittavan taseen rahoitusluvuissa, jotka vaikuttavat epäsuorasti poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun määrään, kuten parlamentissa vuonna 1996 todettiin. Siksi ainoana osakkaana olevan valtion kannalta oli täysin johdonmukaista nostaa mahdollisimman suuri määrä poikkeuksellista osinkoa, Ranskan tasavallan määritelmän mukaan, sen sijaan, että se olisi jättänyt varat yritykseen, josta se ei vuonna 1997 tapahtuneen pääoman avaamisen jälkeen saisi enää kuin määräsuhteessa lasketun osuutensa olemassa olevasta pääomasta.

(174) Ranskan tasavalta vaati alun perin, että 5,7 miljardin euron maksun määrän analysointia ei otettaisi mitenkään huomioon arvioitaessa uudistusta valtiontukisääntöjen nojalla. Ranskan perusteluita tukivat myös sen menettelyn aikana esittämät huomautukset. Kun Ranskan tasavalta ilmoitti, että korvauksen määrän tasaamista ei tehty valtion arvioimien uudistuksen kustannusten tai France Télécomin saamien etujen perusteella vaan yrityksen maksukyvyyn perusteella, se antoi ymmärtää, että maksun määrä johtui enemmän kyseisen ainoan osakkaan toiminnasta kuin sääntelyviranomaisena toimivasta valtiosta, joka huolehti uudistuksen nojalla vastattavikseen tulevien eläkekustannusten tasapainosta.

(175) Jos noudatettaisiin kyseistä perustelua, komission ei pitäisi, kuten Ranskan tasavalta aikoinaan vaati, ottaa poikkeuksellista kiinteämääräistä maksua huomioon analysoidessaan uudistuksen yhdenmukaisuutta valtiontukisääntöjen kanssa. Siitä seuraa, että olisi otettava huomioon vain France Télécomin vuosimaksujen vähentäminen kilpailijoiden maksujen tason alapuolelle, mikä on ollut uudistuksen tavoitteena vuodesta 1997 alkaen.

(176) Samoista syistä komissio ei voi hyväksyä kantelijoiden huomautuksia, joissa vaaditaan ottamaan käyttöön mekanismit vuonna 1997 maksetun poikkeuksellisen kiinteä-

määräisen maksun ja France Télécomin vuotuisen työnantajamaksun mukauttamiseksi ja siten uudistuksen rahoitusvaikutusten puolueettomuuden takaamiseksi. Se merkitsisi myös valtion talousarvioon vuonna 1997 maksetun poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun tai sen osan uutta laskentaa ja jälkikäteen tehtävää teoreettista uudelleenkohdentamista. Lisäksi mainittu mekanismi merkitsisi jälkikäteen vuosittain suoritettavaa valvontaa, ja sen tavoitteena ei olisi myönnetyn avun oikeasuhteisuuden varmistaminen, vaikka siitä vähennettäisiinkin vuoden 1997 poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu, vaan kaiken tuen poistaminen uudistuksesta.

(177) Sitä vastoin on tutkittava, voidaanko poikkeuksellisen maksun maksaminen ottaa huomioon arvioitaessa tukitoimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille ja soveltaa tätä maksua koskevaa perustelua sellaisena kuin se on esitetty vuoden 1996 laissa.

On perusteltua olla vaatimatta France Télécomilta sellaisen täydentävän maksun maksamista, jolla taataan tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistava maksuosuus vuosina 1997–2010:

(178) Vuoden 1996 lain nojalla vuoden 1997 poikkeuksellinen kiinteämääräinen maksu maksettiin vastineeksi siitä, että Ranskan valtio vastaa eläkkeistä. Näissä olosuhteissa on otettava huomioon sen vaikutukset vuoden 1996 lailla, sellaisena kuin sitä on sovellettu tähän asti, käyttöön otetun uudistuksen koko rahoitusvaikutukseen. On otettava huomioon jakso, jonka aikana eläkemaksujen kustannukset on katettu poikkeuksellisella kiinteämääräisellä maksulla.

(179) Jotta voidaan verrata France Télécomin tietyille ajalle jaetuja rahoitusvirtoja eli vuonna 1997 maksettua poikkeuksellista maksua ja vuoden 1996 laista sen jälkeen johdettuja pienempiä vuotuisia maksuja, määrät on muutettava nykyarvoiksi. Poikkeuksellista maksua maksettiin vuoden 1997 aikana useassa erässä lokakuuhun 1997 asti, vaikka maksun rahoittaminen lainalla itse asiassa lykkäsi France Télécomin rahoituskustannuksia. Toisaalta muista maksuvelvoitteista vapauttavaa maksua maksettiin vuoden 1997 alusta alkaen. Diskonttokoron on periaatteessa oltava diskonttokoroista annetun komission tiedonannon⁽⁷⁰⁾ mukainen eli esimerkiksi lokakuussa 1997 5,53 prosentin korko. On tutkittava, onko tässä tapauksessa asianmukaista soveltaa muuta kuin kyseisen tiedonannon mukaan määräytyvää korkoa ja siten poikettava komission antamista ja jäsenvaltioille ilmoittamista säännöistä, joita sen on sovellettava lukuun ottamatta asianmukaisesti perusteltuja poikkeuksia.

⁽⁷⁰⁾ Komission tiedonanto viite- ja diskonttokorkojen määrittämismenettelystä (EYVL C 232, 10.8.1996, s. 10) ja komission tiedonanto voimassa olevista 15 jäsenvaltiota koskevista valtion tuen takaisinperinnässä sovellettavista koroista sekä viite- ja diskonttokoroista 1.1.2005 alkaen sekä aiemmista 1.8.1997 lähtien sovelletuista koroista (EUVL C 88, 12.4.2005, s. 5).

- (180) Tältä osin Ranskan hallituksen aktuaarin vuoden 1996 uudistuksen rahoitusvirtojen diskonttaamiseksi vuoteen 2043 valitsema 7 prosentin korko ei olisi perusteltu, [...] koska tämä analyysi koskee lyhyempää jaksoa ilmoitetun maksuaikataulun vuoksi. Kyseinen 7 prosentin korko on myös huomattavasti suurempi kuin keskimääräinen vuotuinen 4,4 prosentin diskonttokorko, jota Ranskan tasavalta on vuosien 1997–2010 osalta käyttänyt huomautuksissaan menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen, tai vuonna 1998 La Posten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjen uudistusta varten käytetty [...] prosentin diskonttokorko ⁽⁷¹⁾.
- (181) Ranskan tasavallan 15 vuoden OAT-obligaatioille vuonna 1996 käyttämää noin 7 prosentin korkoa ei voida myöskään soveltaa. Koron on perustuttava vuoteen 1997 eikä vuoden 1996 keskiarvoon. Lisäksi 15 vuoden kesto on liian pitkä niiden vuotuisten maksuvirtojen osalta, jotka poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun olisi teoriassa pitänyt kattaa jakson aikana ja joiden osalta pelkästään korot eivät olisi riittäneet. Vaihtoehtoisesti voitaisiin käyttää yhdistelmäkorkoa, joka koostuu poikkeuksellisen maksun sijoittamisen optimointia koskevista eri koroista, jotta voidaan käsitellä vuoden 1996 uudistuksesta johtuvaa virtojen määräaika Ranskan valtion kannalta. Sen lisäksi, että kyseinen noin 5,5 prosentin korko ei eroaisi huomattavasti komission lokakuun 1997 viitekorosta, valinnassa ei otettaisi huomioon, että analyysi tehdään France Télécomin näkökulmasta ⁽⁷²⁾.
- (182) Lopuksi, Ranskan valtion France Télécomin obligaatiolainojen osalta vuosina 1991–1997 käyttämä 7 prosentin viitekorko kattaa kuuden vuoden jakson kauan ennen tutkimuksen kohteena olevia tapahtumia. Itse asiassa France Télécom rahoitti poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun vuonna 1996 pääasiassa lyhyen aikavälin liikkeeseenlaskulla ja vähemmässä määrin obligaatioiden liikkeeseenlaskulla. France Télécomin vuonna 1996 ottamista uusista lainoista maksamista koroista johtuva diskonttokorko kuitenkin nousi 4,8 prosenttiin sen 31 päivän joulukuuta 1996 taseen perusteella ⁽⁷³⁾. Kyseinen korko vastaa France Télécomille kyseisenä aikana poikkeuksellisen maksun rahoittamisesta aiheutuneita todellisia kustannuksia. Vaikuttaa kuitenkin asianmukaiselta olla käyttämättä yrityksen aikanaan valitsemaa diskonttokorkoa vaan käyttää sen sijaan diskonttokorkoon sovellettavassa komission tiedonannossa käytettyä puolueetonta viitekorkoa ⁽⁷⁴⁾.
- (183) Yleisesti tässä asiassa ei ole asianmukaista käyttää erilaista viitekorkoa kuin kyseisessä komission tiedonannossa ja poiketa komission antamista, jäsenvaltioille ilmoitetuista säännöistä.

Taulukko 5

Vuoden 1996 uudistuksesta France Télécomille johtuvat rahoitusvirrat (1997–2011)

miljoonaa euroa							
Vuosi	Maksetut eläkkeet (A)	Korvaus ja liikakorvaus (B)	Vuotuiset maksut (C)	FT:n saama etu (D) (A + B - C) (*)	Korvaus 1.1. (E)	Korko (F)	Korvaus 31.12. (E + F - D)
1997 (**)	(...)	(...)	(...)	122,3	5 716,8	184,4	5 777,9
1998	(...)	(...)	(...)	188,2	5 777,9	319,5	5 909,2
1999	(...)	(...)	(...)	189,8	5 909,2	326,8	6 046,2
2000	(...)	(...)	(...)	298,3	6 046,2	334,4	6 082,2
2001	(...)	(...)	(...)	302,9	6 082,2	336,3	6 115,6
2002	(...)	(...)	(...)	305,9	6 115,6	338,2	6 148,0

⁽⁷¹⁾ La Poste -päätös, edellä mainittu alaviite 32.

⁽⁷²⁾ Tässä menettelytavassa sijoitettaisiin kuvitteellisesti poikkeuksellisen maksun osia maturiteetiltaan erilaisiin rahoitusvälineisiin (esimerkiksi x prosenttia vuodessa, y prosenttia kolmessa vuodessa, z prosenttia kymmenessä vuodessa) maksuvirtojen määräaikaisten mukaisesti (niiden suoritusten vuotuinen tase, joita ei kateta maksuilla). Vuoden 1997 toisella puoliskolla kymmenen vuoden OAT-obligaatioiden keskikorko oli 5,49 prosenttia, ja maturiteetiltaan lyhyemmät korot olivat alle tämän arvon.

⁽⁷³⁾ Katso alaviite 17. Diskonttokorko perustuu France Télécomin lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen keskimääräiseen korkoon 31 päivänä joulukuuta 1996, ja sitä on painotettu vuonna 1996 otettujen uusien lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen määrillä, jotka tilintarkastajien mukaan käytettiin pääasiassa Ranskan valtiolle maksettavaan poikkeukselliseen maksuun. Miltei kolme neljäsosaa (72 prosenttia) tästä kasvusta johtui lyhytaikaisista välineistä (yritystodistukset), joiden keskimääräinen vuosikorko oli 4,33 prosenttia 31 päivänä joulukuuta 1996.

⁽⁷⁴⁾ Katso alaviite 69.

miljoonaa euroa

Vuosi	Maksetut eläkkeet (A)	Korvaus ja liikakorvaus (B)	Vuotuiset maksetut (C)	FT:n saama etu (D) (A + B - C) (*)	Korvaus 1.1. (E)	Korko (F)	Korvaus 31.12. (E + F - D)
2003	(...)	(...)	(...)	364,7	6 148,0	340,0	6 123,3
2004	(...)	(...)	(...)	477,4	6 123,3	338,6	5 984,5
2005	(...)	(...)	(...)	619,1	5 984,5	330,9	5 696,3
2006	(...)	(...)	(...)	744,4	5 696,3	315,0	5 266,9
2007	(...)	(...)	(...)	909,9	5 266,9	291,3	4 648,2
2008	(...)	(...)	(...)	1 101,0	4 648,2	257,0	3 804,3
2009	(...)	(...)	(...)	1 255,8	3 804,3	210,4	2 758,9
2010	(...)	(...)	(...)	1 386,6	2 758,9	152,6	1 524,8
2011 (arvio)	(...)	(...)	(...)	1 497,5	1 524,8	84,3	111,6

(*) Tässä sarakkeessa esitetään France Télécomin vuoden 1996 lain mukainen pienin vuotuinen maksu, joka on saatu vähentämällä maksetuista työnantaja- ja työntekijämaksuista maksettujen etuuskien ja niiden korvausten ja liikakorvausten kustannukset, joita France Télécom olisi edelleen maksanut ilman uudistusta, siten kuin France Télécom on ne arvioinut ja kuten niitä on korjattu Ranskan tasavallan laskelmilla, joiden mukaan kustannuksista on vähennetty 165 miljoonaa euroa vuosilta 1997–2010.

(**) Vuonna 1997, jolloin poikkeuksellista maksua maksettiin erissä lokakuuhun asti, Ranskan tasavalta on katsonut maksupäiväksi 4 päivän kesäkuuta 1997. Korot on laskettu kyseisenä päivänä.

(184) Korvaus on kapitalisoitu 5,53 prosentin diskonttokoron mukaan, ja sen huomioon ottamisella olisi korvattava vuoden 2012 ensimmäiseen neljännekseen asti ⁽⁷⁵⁾ vuotuisen maksujen vähentäminen, josta France Télécom on saanut hyötyä vuoden 1996 uudistuksen täytäntöönpanon takia.

(185) Uudistuksen vaikutuksen poistavan korvauksen määräaika päättyi lisäksi muutama kuukausi ennen France Télécomin poikkeuksellisen maksun hallinnasta vastaavan julkisen laitoksen varojen päättymistä, joka oli suunniteltu 31 päiväksi joulukuuta 2011. Diskonttausanalyysi liittyy myös siihen, että joka tapauksessa poikkeuksellinen maksu oli käytetty. Siten jäljelle ei jäisi valtion talousarvioon maksamattomia määriä, joita voitaisiin osoittaa uudelleen muuten kuin sovellettavassa talousarviolaissa säädetään.

(186) Siksi on perusteltua, että tämän vuonna 1997 maksetun poikkeuksellisen maksun vuoksi France Télécomin ei tarvitse maksaa ylimääräistä vuotuista maksua ajanjaksolla, joka alkaa 1 päivästä tammikuuta 1997 ja päättyy myöhemmin määritettävänä, 31 päivän joulukuuta 2010 jälkeisenä päivämääränä. Siltä osin kuin taulukossa 5 esitetyt vuoden 2011 luvut ja korvausten ja liikakorvausten kustannuksia koskevat luvut johtuvat arvioista, Ranskan

tasavallan on määrättävä täsmällinen päivämäärä maksettujen maksujen lopullisten päivämäärien, maksettujen etuuskien lopullisten määrien sekä pienempien maksujen ja muiden France Télécomille vuoden 1996 laista johtuvien etujen perusteella taulukossa 5 esitettyjen laskenta-periaatteiden mukaisesti.

(187) Sitä vastoin poikkeuksellisen maksun vaikutusten poistumisen ja valtiolle maksettujen varojen loppumisen jälkeen France Télécomille vuonna 1996 myönnetyn tuen vaikutukset näkyvät täysimääräisesti ja antavat France Télécomille edun sen kilpailijoihin verrattuna. Tuki voidaan siksi perustella vain soveltamalla France Télécomiin todelliset tasapuoliset kilpailuedellytykset varmistavan maksuosuuden perusteella laskettua muista maksuvelvoitteista vapauttavaa maksua. Jos siis vuoden 1990 lain säännökset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuoden 1996 lailla, sekä sovellettavat johdetut säädökset pysyisivät muuttumattomina sen osalta, mitä niissä säädetään muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden laskemisesta siten, että sillä yhtenäistetään France Télécomin ja sosiaaliturvamaksujen yhteisen lainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen taso ja rajoitetaan laskenta riskeihin, jotka ovat yhteisiä yksityisoikeudellisille työntekijöille ja valtion virkamiehille, tuki, jota France Télécomille on myönnetty Ranskan valtion vastuulla France Télécomin sijasta vuoden 1996 lain nojalla olevien rahoitusvelvoitteiden loppumiseen asti, ei täyttäisi oikeasuhteisuuden periaatetta.

⁽⁷⁵⁾ Tämä on ohjeellinen arvio.

- (188) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettun, yleisen edun vastaavuutta koskevan kriteerin täyttämiseksi tuen soveltuvuus edellyttää siis tässä päätöksessä esitettyjen ehtojen noudattamista.

7. TULEVAT SOVELTUVUUSEHDOT

- (189) Siksi on välttämätöntä, että Ranskan tasavalta muuttaa France Télécomin maksaman muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun vahvistamiseen, laskemiseen ja perintään sovellettavia lakeja ja asetuksia siten, että France Télécomin ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot yhtenäistetään. Lisäksi laskentatavat ja -muuttajat on laadittava avoimesti ja puolueettomasti, ja niihin on voitava soveltaa valvontaa ja muutoksenhakua.
- (190) Ranskan tasavallan on muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden laskennan aikana yhtenäistettävä tosiasiallisesti France Télécomin ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot ottaen huomioon myös France Télécomin yksityisoikeudellisiin työntekijöihin ja virkamiehiin liittyvät muut kuin yhteiset riskit.
- (191) Ranskan tasavallan huomautuksissa, jotka on esitetty yksityiskohtaisemmin päivitettyissä liitteissä III ja V, Ranskan viranomaiset ovat esittäneet arvioita siitä, mikä France Télécomin muista maksuvelvoitteista vapauttava maksuosuus olisi ollut vuodesta 1997 alkaen (katso taulukko 4), jos muut kuin yhteiset riskit olisi sisällytetty laskentatapaan (jäljempänä "muutettu osuus"). Muutettu osuus kattaa työttömyysmaksut ja palkanmaksun takaavan vakuutusmaksun, jotka nostavat maksuosuutta, sekä erityismaksut, joita France Télécomin kilpailijat eivät maksa, kuten 1 prosentin solidaarisuusveron ja työstä poissaoloa koskevat käteismaksut, jotka France Télécom on itse vakuuttanut ja jotka vähentävät maksuosuutta. Tuloksena on maksuosuus, joka on noin 7 prosenttiyksikköä suurempi kuin tällä hetkellä sovellettava osuus.
- (192) Kyseisellä osuudella taataan aidosti tasapuoliset kilpailuedellytykset verrattuna vuoden 1996 lailla aikaansaatuun vain osittaiseen tasapuolisuuteen, ja siinä otetaan huomioon France Télécomin erityiset sosiaaliturvamaksut. Komissio ei siis kiistä periaatteita, määräytymisperusteita ja laskentatapoja, joita Ranskan tasavalta on noudattanut määrätessään muutetun muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksuosuuden yhtenäistääkseen France Télécomin ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot ja jotka esitetään huomautuksissa, jotka Ranskan tasavalta on päivittänyt ja joita on kuvattu yksityiskohtaisesti kyseisten huomautusten liitteissä III ja V.
- (193) Siksi Ranskan tasavallan on kilpailuedellytykset yhtenäistävää vuotuista maksuosuutta määrittäessään noudatet-

tava muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun laskennan periaatteita, määräytymisperusteita ja tapoja, jotka esitetään johdanto-osan 191 kappaleessa tarkoitetuissa huomautuksissa. Muutettu osuus kattaa erityisesti työttömyysmaksut ja palkanmaksun takaavan vakuutusmaksun sekä erityismaksut, joita France Télécomin kilpailijat eivät maksa, kuten 1 prosentin solidaarisuusveron ja työstä poissaoloa koskevat käteismaksut, jotka France Télécom on itse vakuuttanut.

- (194) Tällä yhtenäistämällä taataan France Télécomin ja sen kilpailijoiden todelliset tasapuoliset kilpailuedellytykset ja varmistetaan vuonna 1996 täytäntöönpannun tuen oikeasuhteisuus ja soveltuvuus sisämarkkinoille.

8. PÄÄTELMÄT

- (195) Komissio toteaa, että Ranskan tasavalta on myöntänyt sääntöjenvastaisesti France Télécomille sen palveluksessa olevien valtion virkamiesten eläkkeiden rahoitusjärjestelyjä koskevan vuoden 1996 lain nojalla käyttöön otettua valtiontukea, joka on voimaantulostaan alkaen ollut ristiriidassa SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan kanssa.
- (196) Tämän tuen täytäntöönpanolla on voitu vuodesta 1997 alkaen vähentää France Télécomille johtuvia vuotuisia sosiaaliturvamaksuja. Tämä vaikutus on kuitenkin poistettu ainakin vuoteen 2010 asti kyseisessä uudistuksessa tarkoitettun poikkeuksellisen kiinteämääräisen maksun maksamisella. Tällä poistamisella voidaan perustella se, että ehtoja, joilla luotaisiin todelliset tasapuoliset edellytykset France Télécomin ja sen kilpailijoiden välille kyseisten kustannusten osalta ja joiden ansiosta kyseinen tuki soveltuisi sisämarkkinoille, sovelletaan myöhemmin määrättävästä, 31 päivän joulukuuta 2010 jälkeisestä päivämäärästä alkaen.
- (197) Siltä osin kuin Ranskan tasavalta ottaa France Télécomin maksaman muista maksuvelvoitteista vapauttavan maksun laskennassa huomioon France Télécomin ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot sekä yksityisoikeudellisten työntekijöiden ja valtion virkamiesten yhteiset ja muut kuin yhteiset riskit, vuoden 1996 lain nojalla käyttöön otettu uudistus voidaan katsoa soveltuvaksi sisämarkkinoille SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti. Ranskan tasavallan on siksi ryhdyttävä erityisesti tarvittaviin sääntelytoimenpiteisiin täyttääkseen tässä johdanto-osan kappaleessa mainitun ehdon,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, joka johtuu sen vastineen vähentämisestä, joka valtiolle on maksettava siksi, että se maksaa siviili- ja sotilashallinnon virkamiesten eläkkeistä annetun lain mukaisesti France Télécomin virkamiehille myönnetty eläkkeet ja toimii niistä

vastaavana laitoksena posti- ja televiestintäalan julkisen palvelun järjestämisestä 2 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain nro 90-568 muuttamisesta ja kansallisesta yrityksestä France Télécomista 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetun lain nro 96-660 nojalla, soveltuu sisämarkkinoille 2 artiklassa tarkoitettujen ehtojen mukaisesti.

2 artikla

Posti- ja televiestintäalan julkisen palvelun järjestämisestä 2 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain nro 90-568 30 pykälän c momentin nojalla France Télécomin maksettavaksi lankeava muista maksuvelvoitteista vapauttava työnantajamaksu lasketaan ja peritään siten, että France Télécomin ja yleisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien televiestintäalan muiden yritysten kaikkien palkkasidonnaisten pakollisten sosiaaliturvamaksujen ja veroluonteisten maksujen tasot yhtenäistetään.

Tämän ehdon täyttämiseksi Ranskan tasavallan on viimeistään seitsemän kuukauden kuluttua tämän päätöksen tiedoksiantamisesta

- a) muutettava posti- ja televiestintäalan julkisen palvelun järjestämisestä 2 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain nro 90-568 30 pykälää ja sen soveltamiseksi annettuja säädöksiä ja muita tekstejä siten, että France Télécomin maksettavaksi lankeavan muista maksuvelvoitteista vapauttavan työnantajamaksun laskentaperusteet ja perintä eivät rajoitu ainoastaan yksityisoikeudellisten työntekijöiden ja valtion virkamiesten yhteisiin riskeihin vaan ne sisältävät myös muut kuin yhteiset riskit;
- b) perittävä France Télécomilta siitä päivästä alkaen, jolloin asiassa sovellettavan, viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä annetun komission tiedonannon mukaisesti määräytyvän diskonttokoron mukaan diskontatun, 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetulla lailla nro 96-660 vahvistetun poikkeuksellisen maksun määrät ovat samat kuin maksut ja kustannukset, joita France Télécom olisi edelleen maksanut 2 päivänä heinäkuuta 1990 annetun lain nro 90-568 30 pykälän alkuperäisen version nojalla, a alakohdassa täsmennettyjen ehtojen mukaan laskettu muista maksuvelvoitteista vapauttava työnantajamaksu ottaen huomioon yksityisoikeudellisten työntekijöiden ja valtion virkamiesten yhteiset ja muut kuin yhteiset riskit.

3 artikla

1. Ranskan tasavallan on toimitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta yksityiskohtainen kuvaus toimenpiteistä, jotka se on jo toteuttanut ja aikoo toteuttaa tämän päätöksen noudattamiseksi. Se tiedottaa komissiolle erityisesti

- a) 2 artiklassa tarkoitettujen lakien ja asetusten muuttamisen etenemisestä;
- b) vuoden 2011 korvausten ja maksujen lopullisista määristä ja tarvittaessa vuodelle 2012 suunniteltujen korvausten ja maksujen määristä ja erityisesti poikkeuksellisen maksun kapitalisoidun määrän lopullisesta taseesta;
- c) 2 artiklassa täsmennettyjen ehtojen mukaan tulevien määräraajojen osalta lasketun, muista maksuvelvoitteista vapauttavan työnantajamaksun määristä ennen lainsäädännön muutosta;
- d) työnantajamaksuista, jotka on maksettava sen jälkeen, kun asiassa sovellettavan, viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmästä annetun komission tiedonannon mukaisesti määräytyvän diskonttokoron mukaan diskontatun, 26 päivänä heinäkuuta 1996 annetulla lailla nro 96-660 perustetun poikkeuksellisen maksun määrät eivät enää mitätöi vuoden 1996 uudistuksen vaikutuksia.

2. Ranskan tasavallan on tiedotettava komissiolle tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi toteutettujen kansallisten toimenpiteiden etenemisestä. Sen on toimitettava välittömästi komission pyynnöstä kaikki tiedot toimenpiteistä, jotka on toteutettu ja joita on suunniteltu tämän päätöksen noudattamiseksi.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 2011.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja